

Självständigt arbete (15 hp)

Författare		Program/Kurs
Jan Abrahamsson		HSU 14-16/HSU 9
Handledare		Antal ord: 15 998
Professor Jan Ångström	Beteckning	Kurskod
		2HU033
Beteendepåverkan genom hot, en fråga om trovärdighet?		
<u>Sammanfattning:</u>		
<p>Tvångsmaktsteorier försöker förstå och förklara vad som skapar framgång vid bruket av tvångsmakt. Tvångsmakt är att med hot, eller småskaliga stridshandlingar, från det militära maktmedlet åstadkomma en önskvärd förändring i en aktörs beteende. Problemet som denna uppsats hanterar är att teorierna om tvångsmakt brister i sin förmåga att förklara vad som skapar ett trovärdigt militärt hot. Detta är ett problem då flera teoretiker påtalar vikten av trovärdighet för att framgångsrikt utöva tvångsmakt. Teoretikerna gör detta utan att förklara eller undersöka denna trovärdighet. En debatt finns om vad som skapar framgång vid bruket av tvångsmakt, är det bara militära relativa kapaciteter eller är det också intresset som står på spel?</p> <p>Denna teoriutvecklande uppsats syftar till att förklara vad som skapar ett trovärdigt militärt hot och hur detta bidrar till framgångsrik tvångsmakt. Genom en jämförande fallstudie mellan Haiti 1994 och Falklandsöarna 1982 undersöks trovärdigheten i det militära hotet. Det teoretiska ramverket utgörs av tvångsmaktsteorier kombinerat med teorier om militär trovärdighet.</p> <p>Undersökningen visar att för att vara framgångsrik vid bruket av tvångsmakt ska det finnas en överlägsen militär kapacitet relativt motaktören. Inget samband kan påvisas mellan värdet på intresset och utfallet av tvångsmakt.</p>		
<u>Nyckelord:</u>		
Peter Viggo Jakobsen, Daryl C. Press, Rob de Wijk, hot, militär trovärdighet, tvångsmaktsteori, tvångsmakt		

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	2
1.1 FORSKNINGSLÄGET OCH TEORIKRITIK.....	2
1.2 PROBLEMFÖRMULERING	6
1.3 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	7
1.4 AVGRÄNSNINGAR	8
1.5 DISPOSITION.....	8
1.6 CENTRALA BEGREPP	8
2. TEORI	9
2.1 OPERATIONALISERING	12
3. METOD	14
3.1 DESIGN.....	15
3.2 VALIDITET.....	16
3.3 VAL AV FALL.....	16
3.4 VAL AV LITTERATUR OCH KÄLLKRITIK.....	17
4. ANALYS	18
4.1 FALLRESUMÉ.....	18
4.2 HUR BIDRAR DE RELATIVA MILITÄRA STYRKEFÖRHÅLLANDENA TILL ATT SKAPA ETT TROVÄRDIGT HOT?	20
4.3 HUR BIDRAR DET INTRESSE SOM STÅR PÅ SPEL TILL ATT SKAPA ETT TROVÄRDIGT HOT?... ..	25
5. RESULTAT	27
6. AVSLUTNING	29
6.1 RESULTAT- OCH METODKRITIK.....	30
6.2 FÖRSLAG TILL FORTSATT FORSKNING	32
7. LITTERATUR OCH REFERENSFÖRTECKNING	33

Beteendepåverkan genom hot, en fråga om trovärdighet?

1. Inledning

Subjugating the enemy's army without fighting is the true pinnacle of excellence.¹
Sun Zi

Våren 2014 annekterade Ryssland den Ukrainska halvön Krim. Vid skrivandet av denna uppsats fanns ingen rapportering om att några strider bröt ut i samband annekteringen, kostnaderna i människoliv blev näst intill obefintliga. Hur kommer det sig att vissa aktörer kan leva upp till det som Sun Zi beskriver som den yttersta krigskonsten: att tvinga en motståndare till underkastelse utan strid? Thomas C. Schelling ger en möjlig förklaring av fenomenet när han skriver i förordet till 2008 års utgåva av *Arms and Influence*:

But what do we call the threatening action that is intended to bring about some desired action, through "fear of consequence"? "Coercion" covers it, but coercion includes deterrence – that is, preventing action – as well as forcing action through fear of consequence.²

Hur annekteringen av Krim gick till och hur *coercion* användes, om det användes, får framtida forskning utvisa. Var det militär överlägsenhet drivet av Rysslands intresse av Krim ur ett ekonomiskt och kulturellt perspektiv som fällde avgörandet?

Denna uppsats kommer att undersöka hur ett trovärdigt militärt hot konstrueras och hur det påverkar utfallet vid användandet av *coercion*. På svenska används begreppet tvångsmakt för engelskans *coercion*.³

Denna uppsats argumenterar för att det som påverkar trovärdigheten i det militära hotet är de relativa militära kapaciteterna. Trovärdigheten i hotet förstärks vidare genom att vara militärt överlägsen, antingen självständigt eller genom allianser. Av avgörande betydelse är en förmåga att identifiera och kunna hota en relevant tryckpunkt hos motaktören. Variabeln intresse har en mindre betydelse för utfallet. Vidare kommer denna uppsats att argumentera för att teorierna om tvångsmakt behöver utvecklas till att omfatta teorier om militär trovärdighet.

1.1 Forskningsläget och teorikritik

Denna uppsats problem utgår från kritik mot teorier om tvångsmakt. I detta avsnitt kommer forskningsläget och teorikritik klarläggas innan uppsatsens problem kan formuleras. Avsnittet kommer visa att teoriutveckling är efterfrågad. Genom avsnittet kommer vi se att forskningen intresserar sig för vad som påverkar utfallet vid bruket av tvångsmakt. Vidare kan en trend ses. Forskningsfronten för tvångsmaktteorierna flyttar sig allt längre från att endast med hot om militärt våld åstadkomma en önskvärd beteendeförändring hos en motaktör.

---

¹ Zi, S. & Sawyer, R.D. 1994, *The art of war*, Westview Press, Boulder, Colo. s 177.

² Schelling, T.C. 2008, *Arms and influence*, Yale University Press, New Haven, CT. s x.

³ I denna uppsats används tvångsmakt som ett svenskt begrepp för engelskans *coercion*.

Se Engelbrekt, Kjell & Ångström, Jan (red.). 2010, *Svensk säkerhetspolitik i Europa och världen*, 1. uppl.

Norstedts juridik, Stockholm, s.178. Se även Stefan Rings artikel i SvD. Åtkomlig via (www)

<http://www.svd.se/konsten-att-tvinga-fram-frivillighet/om/kultur:under-strecket>. Besökt 2015-12-14 kl.15:40.

Schelling konstaterade 1966 att tvångsmakt kan vara beroende av det militära maktmedlet. Hans forskning undersöker inte närmare sambandet mellan hotet som det militära maktmedlet ska utgöra och dess påverkan på framgång. Detta kan förklaras av att han fokuserar på våldets diplomati och några av dess principer. Schelling gör detta deduktivt och använder historiska fall för att söka idéer och inte som bevis för sina principer.⁴ Schelling har dock en plats i denna undersökning genom sin roll som en av de främsta forskarna inom forskningsfältet tvångsamakt, detta kan motiveras av att Schelling tar ett helhetsgrepp genom begreppen avskräckning, tvångsmakt och våldsmakt. Majoriteten av litteraturen i ämnet har, som vi kommer att se, med Schelling på något sätt.

Alexander L. George och William E. Simons tar Schellings forskning vidare och inför begreppet tvångsmaktsdiplomati. I boken *The Limits of Coercive Diplomacy*, dess andra utgåva (1994), utvecklas teorierna genom ett flertal variabler vilka har betydelse för utfallet av tvångsmakt. Författarna menar att fenomenet tvångsmaktsdiplomati är för komplext för att med endast sju fall kunna påstå att det går att skapa generaliserad kunskap om vad som styr utfallet för tvångsmakt.⁵ Vidare lyfts betydelsen av kontexten fram och som titeln anger är begränsningar och svårigheter för att lyckas med tvångsmakt en tydlig del. I samtliga valda fall är USA den ena parten i konflikten. Fallen har en tidsutsträckning från år 1941 till 1991. Kopplingen till det militära maktmedlets roll är något perifer, men kan återfinnas i variabeln *Fear of Unacceptable Escalation*. Variabeln sägs vara beroende av uppfattningen om motståndaren. I två av de totalt nio variablerna finns tydlighet med i betydelsen av att kommunicera. George och Simons menar att tydlighet i kommunicerande av vad som krävs, av den för tvångsmakt utsatte aktören, påverkar utfallet av tvångsmakten. Stringens över tiden är en del av denna tydlighet.⁶

Lawrence Freedmans bok *Strategic Coercion: concepts and cases* (1998) bygger vidare på Schelling, George och Simons. Freedman introducerar begreppet strategisk tvångsmakt. Freedman tar utgångspunkt i George och Simons teorier men breddar empirin och utvecklar variablerna. Det militära maktmedlets påverkan på utfallet är här mer synligt än hos tidigare författare. De relativa militära kapaciteterna och förmågornas betydelse för utfallet återfinns.⁷ Dock är det svårt att återfinna vilken betydelse de militära kapaciteterna har i de olika fallen. Variabeln, militär kapacitet, finns på det sättet med men tycks inte ha fått någon större uppmärksamhet.

Daniel Byman och Matthew Waxmans verk *The dynamics of Coercion* (2002) är, i likhet med George och Simons inriktad på USA:s användning av tvångsmakt och dess begränsningar. I 27 fall från 1948 till 2002 undersöks fem mekanismer bakom tvångsmakt. Byman och Waxman tar upp frågan om trovärdighet. Författarna gör detta ur ett amerikanskt perspektiv och menar att det för USA ofta finns ett trovärdighetsproblem. Den aktör som, av USA, utsätts för tvångsmakt, kommer oftast att ha ett större intresse på spel än USA. Detta gör att offervilligheten kommer att vara större hos motaktören än hos USA.⁸

---

⁴ Schelling. s xiv-xv.

⁵ George. A.L, Simons, W.E. & Hall, D.K. 1994, *The limits of coercive diplomacy*, 2 uppl. Westview Press, Boulder. s 268.

⁶ George, Simons. s 280, 288.

⁷ Freedman, L. 1998, *Strategic Coercion: concepts and cases*, Oxford Univ. Press, Oxford. s 50.

⁸ Byman, D. & Waxman, M.C. 2002, *The dynamics of coercion: American foreign policy and the limits of military might*, Cambridge University Press, Cambridge. s 237.

Peter Viggo Jakobsen utmanar och kritiserar, i en artikel (2011), teoribildningarna om tvångsmakt. I likhet med ovanstående teoretiker lanseras ännu ett begrepp, militär tvångsmakt. Författarens kritik tar sin utgångspunkt i att USA och dess allierade har det svårt att, sina starka militära maktmedel till trots, omsätta den militära styrkan till en kraft som får motståndaren att uppvisa önskat beteende. Författaren menar att det som teoretikerna framför som förklaringar till denna svårighet inte är tillfredsställande. Jakobsen menar istället att ett av skälen till svårigheterna finns i brister i själva teoribildningen kring tvångsmakt. Jakobsen kritiserar Freedmans starka betoning av att förstå motståndarens drivkrafter och motiv. För att utveckla teorierna ger författaren ett antal förslag.⁹ Ett av dessa förslag är utmana en av de allmänna uppfattningarna:

The widespread assumption that a good understanding of the adversary and accurate intelligence is necessary for coercive success must be abandoned. [...] Since the coercer's ability to hurt the opponent is key to instil such fear, coercion theorists should shift their attention from adversary motives and intentions to the relative balance of capabilities. Instead of asking why the opponent is engaging in hostile behavior, the critical question is whether the coercer can (credibly threaten to) hurt the opponent enough to make it stop.¹⁰

Jakobsen menar att teoriutvecklingen bör konkretisera de variabler som påverkar utfallet, dessa variabler behöver sedan prövas empiriskt. En variabel som kan utvecklas och prövas är den relativa militära kapaciteten och trovärdigheten i att hota och, om det behövs, kunna fullfölja hotet och orsaka tillräcklig skada.

En författare som i likhet med Jakobsen kritiserar teoribildningen är Rob de Wijk. I boken *The Art of Military Coercion: Why the West's Military Superiority Scarcely Matters* utgiven 2014, framför han kritiken som riktar sig mot Schelling och George. Kritiken består i att det ekonomiska instrumentet har utelämnats, vidare att teorierna är inriktade mot beteendeförändringar hos statliga aktörer under det kalla kriget, och slutligen att teorierna blir för snäva och inte lyckas skilja på tvångsmaktsdiplomati och militär tvångsmakt.¹¹ Författaren erbjuder en definitionsskillnad mellan de två begreppen, nedanstående får sammanfatta författarens syn på teorin och definitionsskillnader.

Most studies do not make a distinction between military coercion and coercive diplomacy. In addition, the concepts of the threat to use force or the limited use of force are of little value. To be effective, coercive diplomacy implies the willingness to apply force massively and overwhelmingly, that is, to carry out a strategy of military coercion if diplomacy fails.¹²

Syftet med Wijks undersökning är att besvara frågeställningen: varför brister resultatet när det militära maktmedlet används? Utgångspunkten är liberala västliga demokratier.¹³ Här menar Wijk att en av de huvudsakliga förklaringarna ligger till del i att tvångsmakt är konceptuellt svårt, det är en dynamisk process där beslutsfattare ofta saknar kunskap om maktmedlen och

---

⁹ Jakobsen, P.V. 2011, *Pushing the Limits of Military Coercion Theory*, International Studies Perspectives, vol. 12, no. 2. s 166-167.

¹⁰ Jakobsen. s 165.

¹¹ Wijk, R.D. 2014, *The Art of Military Coercion: Why the West's Military Superiority Scarcely Matters*, Amsterdam University Press, NL. s 102.

¹² Wijk. s 103.

¹³ Wijk. s 14.

dess användning.¹⁴ Besvarandet av frågeställningen utgår från varför och hur västliga liberala demokratier använder tvångsmakt. Slutsatserna som Wijk drar och vad hans undersökning handlar om låter vi Wijk själv formulera:

Why is it that the results of liberal democracies' use of force have so often fallen short? The main argument of this study is that to be successful, liberal democracies must use force decisively. "Decisiveness" is measured against the political and military objectives set. Objectives are those things that the actors aim to achieve. The decisive use of force requires the right balance between military means and political objectives, based on an understanding of the dynamics of coercion.¹⁵

Ett av Wijks bidrag till teoribildningen är att lyfta fram det ekonomiska maktmedlets roll samt att göra en begreppsmässig skillnad på diplomatisk och militär tvångsmakt. Ett annat och viktigare bidrag är att författaren förklarar till vilken grad det militära maktmedlet spelar en roll för utfallet. Genom 28 stycken fall spridda i tid från 1986-2014 mäts variablerna: intresset som står på spel och balansen mellan militär våldsanvändning och målen som ska uppnås. Sambandet mellan dessa variabler förklaras, det finns en korrelation mellan utfallet av militär tvångsmakt och det intresse som står på spel. Med denna undersökning drar Wijk tvångsmakt till en ytterlighet genom att han för in konceptet tvångsmakt i kriget. Detta kan ha sin förklaring i hur Wijk menar att militär tvångsmakt är att tvinga en aktör till beteendeförändring med militärt våld. Vi hamnar här i en begreppsförståelse som hamnar mycket nära Clausewitz definition av kriget: "Kriget är alltså en våldsakt för att påtvinga motståndaren vår vilja."¹⁶

Samantaget gör detta att Wijk bidrar både till teoriernas utveckling och även ger ett svar på sambanden mellan vad som står på spel och våldsanvändningen med tillhörande utfall. Det som Wijk missar är det som Jakobsen efterlyser. Visserligen konkretiserar Wijk ett antal variabler, men de relativa styrkeförhållandena, som Jakobsen efterlyser, är inte en variabel som ingår i undersökningen. *The Art of Military Coercion: Why the West's Military Superiority Scarcely Matters* fokuserar huvudsakligen på hur användningen av det militära maktmedlet påverkar utfallet genom utövande av våldsmakt, inte hur det militära maktmedlet påverkar utfallet innan omfattande våldsmakt har satts i användning. I de avslutande slutsatserna skriver Wijk om västs politiska ledare att: "leaders should not exaggerate assumptions about what can be achieved with the use of force if they do not want to use force decisively."¹⁷

Forskningen har till stor del genomförts på amerikanska fall med tillhörande empiri, undantaget är Freedman och delvis Wijk. Den dominerande metoden är fallstudier, även om Schelling avviker. Jakobsen, Freedman och Wijk delar uppfattningen att teorierna är i behov av utveckling för att bättre kunna stödja beslutsfattare och strateger i tillämpningen av tvångsmakt. Problemet som denna undersökning ska fokusera på, det militära maktmedlets betydelse för utfallet, kan skönjas hos flera av författarna, men några empiriskt underbyggda slutsatser är inte lätta att finna. Ett undantag är dock Wijk som lyckas påvisa sambandet mellan vad som står på spel och användningen av militärt våld.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att forskningen om tvångsmakt innefattar ett flertal olika variabler som påstås påverka utfallet och att kritik mot teorierna om tvångsmakt finns.

---

¹⁴ Wijk. s 317-318.

¹⁵ Wijk. s 14.

¹⁶ Clausewitz, C.v. & Mårtenson, H. 1991, *Om kriget*, Bonnier fakta, Stockholm. s 29.

¹⁷ Wijk. s 318.

Debatten och tvångsmaktsteorierna karaktäriseras av en strävan att förstå vad som påverkar utfallet av tvångsmakt.

Vi kan se att Jakobsen menar att det som är viktigt är de militära kapaciteterna och inte motiv och intentioner, Wijk å andra sidan menar att det är intresset som står på spel som bidrar till om utfallet ska bli positivt eller negativt. Jakobsen och Wijk har något olika uppfattningar om vad som bör undersökas för att öka förståelsen om vad som bidrar till framgångsrik tvångsmakt. Vad är det egentligen som har störst påverkan när det gäller utfallet av tvångsmakt? De relativa militära kapaciteterna eller intresset som står på spel?

Minst tre av författarna efterlyser teoriutveckling. Ett bidrag till teoriutvecklingen kan vara att göra det som Jakobsen efterlyser. Det vill säga att undersöka hur det militära maktmedlet utgör ett trovärdigt hot. Hur påverkar det relativa militära styrkeförhållandena denna trovärdighet? Av Wijks undersökning förstår vi att intresset som står på spel har en betydelse för utfallet av tvångsmakt. Om vi kombinerar delar av Wijks undersökning och Jakobsens kritik finner vi att några av de variabler som kan påverka utfallet av tvångsmakt är: de militära maktmedlens förmåga att utgöra ett trovärdigt hot, vilket påverkas av de relativa styrkeförhållandena och intresset som står på spel.

Om vi kopplar ihop tvångsmakt med det inledande citatet av Sun Zi medför det att tvångsmakt i dess renaste form innebär seger utan att använda omfattande militärt våld. Det vill säga att det militära maktmedlets huvudsakliga roll i tvångsmakt blir dess förmåga att utgöra ett trovärdigt hot. Om vi placerar de olika nämnda forskarna på en tänkt tidslinje kan vi se att teorierna om tvångsmakt hamnar allt närmare Clausewitz och hans definition av kriget. Det framstår som att både Sun Zi och Schelling menar att det handlar om att med hot om våld åstadkomma en önskvärd beteendeförändring. Om vi betraktar Wijk ser vi att det handlar om att använda militärt våld för att få denna beteendeförändring till stånd. Eftersom denna uppsats har trovärdiga hot som ett centralt begrepp ska vi nu klarlägga forskningsläget för detta begrepp.

Daryl C. Press undersöker i sitt verk *Calculating credibility: how leaders evaluate military threats* (2005) tre fall från 1938-1962. Press undersökning utgår från frågeställningen: vad skapar trovärdighet vid internationella kriser?¹⁸ Resultatet av denna forskning visar att ett trovärdigt militärt hot skapas av en tillräcklig militär kapacitet vilken ska möjliggöra ett verkställande av ett hot. Intresset som står på spel måste vara av en viss dignitet för att hotet ska bedömas som trovärdigt.¹⁹

1.2 Problemformulering

Författaren av denna uppsats påstår att teorierna om tvångsmakt ska återföras till de mer ursprungliga tankarna, att med militära maktmedel utgöra ett tillräckligt trovärdigt hot för att åstadkomma en önskvärd beteendeförändring. Ett värde i teorierna om tvångsmakt är just att de kan förklara hur beteendeförändringar kan åstadkommas med militära hot, inte med militärt våld. Detta har ett värde då det är ett mer resurseffektivt sätt att åstadkomma en önskvärd beteendeförändring än krig. Därför bör utvecklingen av tvångsmaktsteorier fokuseras till vad som bidrar till att skapa ett trovärdigt militärt hot.

---

¹⁸ Press, D.G. 2005, *Calculating credibility: how leaders evaluate military threats*, Cornell University Press, Ithaca, N.Y. s 1.

¹⁹ Press. s 6.

Användandet av hot för att påverka beteenden förekommer vid konflikter, ett exempel är Gulfkriget 1991. FN:s säkerhetsrådsresolution nummer 678 från 1990 anger: att om inte Irak har lämnat Kuwait den 15:e januari 1991 bemyndigas FN:s medlemmar att i samverkan med Kuwait använda alla nödvändiga medel för att få irakiska förband att lämna Kuwait.²⁰ Irak skulle möta en koalition med överlägsen militär förmåga. Aktören Irak ändrade inte, trots det militära hotet, sitt beteende på ett önskvärt sätt. Följden blev krig.

Operation Uphold Democracy syftade till att återinsätta den demokratiskt valda presidenten Aristide på Haiti. Detta skulle åstadkommas genom att tvinga bort militärregimen som hade tagit makten i en kupp tre år tidigare. Efter det att handelsembargon visade sig vara effektlösa valdes det militära maktmedlet.²¹ Den sittande militärregimen avgick utan att några stridshandlingar genomfördes. Detta skedde samtidigt som de militära förbanden i operationen var under tilltransport. Aktören ändrade sitt beteende på ett önskvärt sätt och krig uteblev.

Hur kommer det sig att utfallen blev olika i de två fallen ovan? I båda fallen fanns relativa militära styrkeförhållanden som talade till Iraks och Haitis nackdel. Om Jakobsen har rätt skulle båda fallen utfallit positivt för brukaren av tvångsmakt. De irakiska liksom de haitiska ledarna hade olika intressen som stod på spel. För Irak handlade det om att dra sig ur Kuwait, ett i huvudsak ekonomiskt intresse stod på spel och hade föranlett invasionen.²² På Haiti stod ett för militärregimen närmast existentiellt intresse på spel. Följer vi Wijk skulle då Irak ha uppvisat en positiv beteendeförändring och dragit sig ur Kuwait. Militärregimen på Haiti skulle då, motiverat av ett starkt intresse uppvisat en otillfredsställande beteendeförändring, vilket borde ha lett till krig. Vi ser alltså att varken Wijk eller Jakobsen kan förklara detta fenomen var för sig. Något saknas i teorierna. Vi formulerar det vetenskapliga problemet för teorierna om tvångsmakt i två delar, för det första behöver teorierna återföras till sina ursprung, för det andra behöver teorierna fokuseras mot att förklara vad som skapar ett trovärdigt militärt hot. Det är mot denna andra del som denna uppsats riktar sig. Varför är det då viktigt att lösa detta problem? Utgående från den andra delen av problemet och värdet av tvångsmaktsteorierna bör detta problem lösas för att göra teorierna mer användbara vid framtida konflikter. Alternativet är att även fortsättningsvis kommer teorierna att brista i sin förklaringskraft och i förlängningen i sin förmåga att stödja beslutsfattare.

Vi har nu formulerat problemet och klarlagt forskningsläget samt den teorikritik som finns. Vi ska nu gå vidare med syfte, frågeställningar, uppsatsens disposition, centrala begrepp, och de valda teorierna.

1.3 Syfte och frågeställningar

Syfte

Denna uppsats syftar till att förklara vad som skapar ett trovärdigt militärt hot och hur detta bidrar till framgångsrikt utövande av tvångsmakt. Genom en jämförande fallstudie mellan Haiti 1994 och Fallandsöarna 1982 ska trovärdigheten i militära hot undersökas. Uppsatsens bidrag till teorierna om tvångsmakt är att förklara vad som medverkar till att skapa ett trovärdigt militärt hot, detta genom att kombinera Wijk och Jakobsen tillsammans med Press teorier om militär trovärdighet. Undersökningens utomvetenskapliga värde ligger möjligen i att bidra

---

²⁰ UN. *Security Council Resolutions – 1990*. Åtkomlig via (www)

<http://www.un.org/Docs/scres/1990/scres90.htm>. Besökt 2016-01-04 kl. 14:25.

²¹ US Department of State. Office of the Historian. *Interventions in Haiti, 1994-1995*. Åtkomlig via (www)

<https://history.state.gov/milestones/1993-2000/haiti>. Besökt 2015-11-28 kl. 21:20.

²² Alnasrawi, A. 2001, *Oil, sanctions, debt and the future*, Arab Studies Quarterly, vol. 23, no. 4. s 6-7.

till kunskapen i att bedöma trovärdigheten i militära hot. Detta bedöms kunna vara tillämpligt främst i den så kallade gråzonen mellan krig och fred.

Huvudfråga

Hypotesen att ett militärt trovärdigt hot konstrueras av de två bärande pelarna relativ militär kapacitet tillsammans med det intresse som står på spel ska verifieras eller falsifieras. Hypotesen kommer ur de frågeställningar som både Wijk och Jakobsen sammantaget förespråkar. Hypotesen kommer även ur teorier om militär trovärdighet vilkas frågeställningar sammanfaller med de två författarna Wijk och Jakobsen. Mer om dessa teorier återkommer vi till i teorikapitlet. Utifrån denna hypotes skapas uppsatsens huvudfrågeställning:

Hur skapas ett trovärdigt militärt hot som ger framgång vid användandet av tvångsmakt?

Forskningsfrågor

1. Hur bidrar de relativa militära styrkeförhållandena mellan aktörerna till att skapa ett trovärdigt hot?
2. Hur bidrar värdet av det intresse som står på spel till att skapa ett trovärdigt hot?
3. Varför, och i så fall hur, påverkas trovärdigheten i hotet om en av de två variablerna ovan brister?

1.4 Avgränsningar

Tvångsmakt omfattar många fler komponenter än bara det militära maktmedlet. Det kan omfatta militära, ekonomiska och diplomatiska maktmedel, men även informationspåverkan etc. Dessa olika medel kan kombineras i olika omfattning. Denna uppsats avhandlar det militära maktmedlet i tvångsmakt. Alla övriga maktmedel avgränsas bort. Dock är det så att för att kunna påvisa om och hur det militära maktmedlet har haft en effekt måste dessa övriga maktmedel ändå beröras i den kommande analysen. Syftet med att göra detta blir att avfärda eller bekräfta deras inverkan på utfallet, inget annat.

Hot kan uppfattas olika beroende på bland annat kunskapsläge. I denna uppsats kommer ingen hänsyn tas till hur hot har uppfattas om det inte framgår av empirin, bedömningar av hur hot har eller skulle kunna ha tolkats kommer att undvikas. Uppsatsen kommer i analysen att sträva efter att mäta objektiva fakta.

1.5 Disposition

Den valda dispositionen motiveras av att teorierna och dess påstådda brister utgör kärnan i uppsatsen, därav den tidiga genomgången av forskningsläget innan problemet kunde formuleras och forskningsfrågorna skapas. Efter denna inledning följer ett teorikapitel där teoriernas viktigaste beståndsdelar för uppsatsen klarläggs. Valet av teorier motiveras och avslutningsvis kommer teorierna att operationaliseras. Efter det följer ett metodkapitel som ska utvisa och motivera designen av undersökningen. Därefter genomförs val av fall med motivering och litteraturen redovisas. Därefter sker analys och resultatet redovisas. I kapitlet avslutning görs teorikopplingar till resultatet, undersökningen och dess resultat kritiserar och värderas samt förslag till fortsatt forskning ges.

1.6 Centrala begrepp

I denna undersökning är begreppen tvångsmakt och trovärdigt hot centrala. Andra relevanta begrepp är småskaliga stridshandlingar, framgång och militära maktmedel. Denna undersökningens definition av tvångsmakt återkommer vi till i teorikapitlet. Ett lika centralt begrepp, som tvångsmakt, är trovärdigt hot.

Ett hot är trovärdigt om det har avsedd effekt. I denna uppsats är följaktligen ett trovärdigt hot det som åstadkommer den beteendeförändring som eftersöks.

Med småskaliga stridshandlingar förstås att antalet dödsfall i stridshändelser understiger 25 människor per år. Denna definition tar sin utgångspunkt ifrån hur väpnade konflikter definieras av *Uppsala Conflict Data Program*.²³

Med militära maktmedel förstås alla de militära medel som en aktör har till sitt förfogande.

Framgång förstås, i denna undersökning, som att den aktör som utsätts för tvångsmakt uppvisar ett önskvärt beteende ur den tvingandes perspektiv.

2. Teori

Syftet med detta kapitel är att utgående från forskningsläget lägga den teoretiska grunden. Kapitlet ska vidare definiera begreppet tvångsmakt för denna uppsats. Dessutom ska en teoretisk bas som möjliggör operationalisering skapas. Den valda teorin tvångsmakt är som vi tidigare sett relativt heterogen. Vi inleder därför med en överblick av de olika definitionerna av tvångsmakt. Därefter kommer ett fokus att riktas mot Freedman och Jakobsen samt teorikopplingen mot det militära maktmedlets betydelse. En nödvändighet blir att även att fortsätta att beskriva teorier om militär trovärdighet. Avslutningsvis kommer en operationalisering att genomföras.

För att förstå tvångsmakt bättre utgår vi från hur de olika typerna av tvångsmakt definieras av några av författarna. Schelling finns inte med då han saknar en tydligt uttalad definition även om begreppet *compellence* ligger mycket nära tvångsmakt.

Författare	Begrepp	Definition
George och Simons	<i>coercive diplomacy</i>	...defensive uses of the strategy – that is, efforts to persuade an opponent stop or reverse an action. ²⁴
Freedman	<i>strategic coercion</i>	...the deliberate and purposive use of overt threats to influence another's strategic choices. ²⁵
Byman och Waxman	<i>coercion</i>	...as getting the adversary to act in a certain way via anything short of brute force; the adversary must still have the capacity for organized violence but choose not to exercise it. ²⁶
Jakobsen	<i>military coercion</i>	Military coercion will be defined as “the use of military threats and/or limited force to stop or undo undesirable actions already undertaken by other actors.” ²⁷

Ur tabellen dras slutsatsen att tvångsmakt handlar om att påverka någons beteende. Skillnaderna är att hos två av definitionerna förgås tvångsmakt av att en annan aktör redan har agerat. Detta gör att tvångsmakt är reaktiv och möjligen defensiv. Freedman tillsammans med

²³ Uppsala Conflict Data Program (UCDP). *Definitions*. Åtkomlig via (www)

http://www.pcr.uu.se/research/ucdp/definitions/#Top_of_page. Besökt 2015-11-24 kl.15:30.

²⁴ George, Simons. s 2.

²⁵ Freedman. 1998. s 3.

²⁶ Byman, Waxman. s 3.

²⁷ Jakobsen. s 156.

Byman och Waxman avviker här med sin definition genom att inte införa några krav på att en annan aktör ska ha agerat först. Komponenten hot återfinns hos två av definitionerna. Teorierna om tvångsmakt försöker alltså förklara hur hot kan påverka beteendet hos en aktör. Ett fokus för teorierna är att förklara vilka variabler som påverkar framgång eller motgång. Den teoretiska ingrediensen hot kan utövas genom olika typer av maktmedel, det ekonomiska maktmedlet som Wijk berör eller det militära maktmedlet som de övriga författarna nämner som en huvudingrediens. Det militära maktmedlets betydelse, vilket har en särställning, återfinns tydligt hos bland annat Jakobsen men även hos Freedman som skriver: "Given the primacy of power in most theories in international relations, a factor that must be considered in examining compellence is the relative military capability of the parties involved."²⁸

För att förstå begreppet tvångsmakt kan det beskrivas som att tvinga en motståndare till en önskvärd beteendeförändring. Detta tvång kan implementeras genom strid eller utan strid. För denna uppsats är implementering utan strid den överordnade. Definitionen för denna undersökning blir: tvångsmakt är att med hot (eller småskaliga stridshandlingar) från det militära maktmedlet åstadkomma en önskvärd förändring i en aktörs beteende. Motivet till att avvika något från Jakobsens definition är att vidga begreppet, detta för att inte vara låst till att en aktör redan ska ha uppvisat ett beteende.

Innan vi går vidare ska vi motivera varför teorierna om tvångsmakt har en relevans och sätta dem i ett sammanhang. Enligt teorier om internationella relationer har stater ett ansvar för sina medborgares säkerhet. För att lösa denna säkerhet skaffar sig staterna militära maktmedel. Därmed blir stater samtidigt ett hot mot andra stater, dessa beväpnade stater kan skydda sig men samtidigt utgöra ett hot. Utgående från realismen görs antagandet att stater är rivaliserande och därför kommer krig ibland att uppstå.²⁹ Därför blir teorier om konflikter mellan stater av intresse. Dessa teorier kan hjälpa oss att förstå konflikters dynamik och även att förstå hur konflikter mellan stater kan undvikas eller vad som gör att konflikter vinnas eller förloras. Motiven till att undersöka hur teorier om tvångsmakt kan utvecklas är flera. En anledning är att framgångsrik tvångsmakt är ett resurseffektivt sätt att lösa konflikter. En annan anledning är att teorierna är omstridda och kritiserade, vilket identifierades i forskningsläget. I likhet med angränsande teorier om avskräckning (att få en aktör att inte göra något) är teorierna om tvångsmakt fokuserad på vad som skapar önskad effekt. Teorierna om tvångsmakt har någon tanke om att praktiskt kunna stödja beslutsfattande. Det huvudsakliga motivet, att välja teorier om tvångsmakt, är dock kopplat till realismens syn på staters rivalitet och att tvångsmakt i dess renaste form kan vara ett resurseffektivt sätt att lösa konflikter jämfört med krig. Därför är teorierna värda att utvecklas. Motivet till att koncentrera denna undersökning till just det militära maktmedlets inverkan är framfört av Freedman och Jakobsen. Vi går nu vidare med teorierna och lägger en grund för operationaliseringen.

Hur det militära maktmedlet påverkar utfallet för tvångsmakt beskrivs av Freedman som att det är intressant ur en relativ aspekt. Hur är relationen mellan de inblandade aktörerna när det gäller militära kapaciteter? Detta ska dock inte förstås som att om en part är militärt överlägsen kommer bruket av tvångsmakt att automatiskt att lyckas. Detta åskådliggörs av Thucydides Melianska dialog.³⁰ Gulfkriget 1990 kan utgöra ett mer nutida exempel på att militär dominans inte nödvändigtvis leder till framgångsrikt brukande av tvångsmakt.

---

²⁸ Freedman. 1998. s 50.

²⁹ Jackson, R.H. & Sørensen, G. 2007, *Introduction to international relations: theories and approaches*, 3rd edn, Oxford University Press, Oxford. s 3.

³⁰ Freedman. s 51.

Det som har betydelse i de militära kapaciteterna är förmågan att kunna utgöra ett omedelbart hot mot ett relevant geografiskt område. Ur ett tvångsmaktsperspektiv blir förmågan till räckvidd och eldkraft av betydelse. Med perspektivet att värja sig mot tvångsmakt i blickfånget framstår då förmågan att skydda sig som betydelsefull. Ett enkelt exempel blir dynamiken i den tänkta striden mellan offensivt attackflyg (bruk av tvångsmakt) mot jaktflyg och luftvärn (värja sig mot tvångsmakt). Om det är så att kapaciteten brister avseende aktören som använder tvångsmakt, exempelvis så kanske det saknas kapacitet att fysiskt nå det geografiska området, då brister förmågan till tvångsmakt på grund av bristande trovärdighet i hotet.³¹

Kärnvapen kan vara ett medel för att genomföra tvångsmakt. Detta kräver sannolikt en motståndare utan kärnvapen och att den potentielle brukaren har givit uttryck för att avvika från den normativa synen på hur kärnvapen används.³²

Freedman har en tydlig syn på att det militära maktmedlet har en roll i utfallet av tvångsmakt. George och Simons menar att för att överväga om tvångsmakt kan vara framgångsrikt som en strategi behöver ett antal övertygelser kunna planteras i motståndarens sinne. En av dessa är övertygelsen om att hotet är trovärdigt och tillräckligt potent för att beteendet ska ändras.³³

Freedman och Jakobsen lyfter fram det militära maktmedlets roll i tvångsmakt, de gör det i allmänna formuleringar av kapacitet och trovärdighet. Vad menas då med militär trovärdighet? Här kan vi vända oss till teorier om trovärdighet och Daryl C. Press.

Press har prövat de två teorierna *past actions* och *current calculus*. Teorin om *past actions* bygger på att trovärdighet kommer av hur aktören har agerat tidigare. Har aktören brutit eller fullföljt sina åtaganden? Teorin om *current calculus* bygger på att aktören utvärderar motståndarens trovärdighet genom balansen i styrkeförhållanden och värdet av intresset som står på spel i den aktuella konflikten. Om en aktör utfärdar ett hot som denne har kapacitet att verkställa och intresset som står på spel är av tillräcklig dignitet kommer hotet att tas på allvar. Detta oavsett hur aktören agerat tidigare.³⁴

In sum, the past actions theory posits that leaders assess credibility on the basis of their adversary's history. The current calculus theory holds that the balance of power and the interests at stake in a given crisis determine credibility.³⁵

Efter att ha prövat teorierna på tre fall, från år 1938-39, visar det sig att teorin om *current calculus* har en större förklaringskraft än teorin om *past actions*.³⁶ Förklaringen till detta är att vid frågor om krig och död resonerar människor annorlunda än i det vardagliga livet. En enskild människas trovärdighet kan baseras på något så enkelt som förmågan att komma i tid. Men när stora och avgörande beslut ska fattas överges denna modell till förmån för ett mer

---

³¹ Freedman. s 51-52.

³² Freedman. s 52-54.

³³ George, Simons. s 22.

³⁴ Press, D.G. 2004;2005;, "The Credibility of Power: Assessing Threats during the "Appeasement" Crises of the 1930s", *International Security*, vol. 29, no. 3. s 138.

³⁵ Press. s 142.

³⁶ Press. s 168-169.

systematiskt tillvägagångssätt.³⁷ Detta innebär att hur en aktör har agerat historiskt har mindre betydelse för trovärdigheten. Aktuella styrkeförhållanden och vad som står på spel har större betydelse för trovärdigheten i hotet. När vi ska bedöma trovärdigheten i hotet ska vi alltså ta mer hänsyn till det aktuella läget än till hur aktören har agerat tidigare. Jakobsen och Freedmans diskussion om trovärdighet och kapacitet kan mot bakgrund av Press undersökning sammanfogas till att trovärdigheten består av en kombination av styrkeförhållanden gällande militär kapacitet och värdet av intresset som står på spel.

Trovärdigheten påverkar om ett hot kommer att tas på allvar och då kan förväntas att få avsedd effekt. För det militära maktmedlet består trovärdigheten av de aktuella styrkeförhållandena. Trovärdigheten har också en möjlig icke militär aspekt: värdet av det intresse som står på spel.

Sammanfattningsvis är tvångsmaktteorier inriktade mot hur hot kan användas för att påverka beteende. En komponent som lyfts fram är det militära maktmedlets kapacitet och trovärdighet i att utgöra detta hot. Teorin om *current calculus* kan användas för att mäta och förklara trovärdighet. Detta kan göras genom att undersöka styrkeförhållanden och värdet av intresset som står på spel i konflikten. Detta innebär att teorier om tvångsmakt kommer att utgöra grunden för att välja fall och för att förklara det militära maktmedlets betydelse för utfallet. Teorier om *current calculus*, med tydliga inslag från teorier om tvångsmakt, kommer att vara det som styr mätningarna i fallen.

2.1 Operationalisering

Vi ska alltså mäta hur den beroende variabeln: framgångsrik tvångsmakt påverkas av den oberoende variabeln: det militära maktmedlets förmåga att utgöra ett trovärdigt hot. För att mäta trovärdigheten använder vi teorin om *current calculus* med stöd av teorierna om tvångsmakt.

Vilka frågor ska vi då ställa för att mäta förekomsten av trovärdiga hot från det militära maktmedlet? De tidigare nämnda författarna har olika förslag på vad dessa frågor ska fokuseras mot. George och Simons skriver om förmågan att uppfattas som ett trovärdigt hot. Freedman pekar på förmågan att utgöra ett omedelbart hot och relativa styrkeförhållanden. Enligt Byman och Waxman spelar även indirekta militära kapaciteter, genom allianser, en roll. Allianser kan både stärka och motverka trovärdigheten vid bruket tvångsmakt.³⁸ Vi lånar, av Byman och Waxman, även in *pressure points*. Detta innebär att vi försöker mäta aktörens förmåga att hitta och kunna påverka den ömma punkten hos aktören som utsätts för tvångsmakt. Byman och Waxman exemplifierar detta med att mot en demokrati kan ekonomiska sanktioner mot befolkningen fungera, medan i en diktatur är samma tillvägagångssätt sannolikt verkningslöst. Olika aktörer är helt enkelt känsliga för olika saker, det handlar om att hitta rätt tryckpunkt hos aktören som ska påverkas.³⁹

Press menar att trovärdigheten kommer ur en kombination av styrkeförhållanden och värdet som står på spel. Från Wijk och Press kan vi hämta kunskap om hur vi kan mäta och gradera intresset som står på spel.

Vi delar den beroende variabeln militär trovärdighet i två oberoende variabler: (1) styrkeförhållanden, mellan aktörerna och (2) intresset som står på spel. Vi ska nu operationalisera de

---

³⁷ Press. s 139.

³⁸ Byman, Waxman. s 173.

³⁹ Byman, Waxman. s 44-45.

valda teorierna. Detta görs genom en tabell som startar i de oberoende variablerna och slutar i kolumnen med förklaringar och exempel.

Oberoende variabel	Forskningsfrågor	Delfrågor till fallen	Mätvärde och nivåer	Förklaringar och exempel
Styrkeförhållanden, mellan aktörerna.	Hur bidrar de relativa militära styrkeförhållandena till att skapa ett trovärdigt hot?	Har aktören tillgång till direkt gripbara stridskrafter eller defensiva förmågor?	Mäts som ett relativt värde mellan aktörerna. Har aktören som nyttjar tvångsmakt förmåga att påverka kinetiskt? Kan motaktören skydda sig? Aktören som nyttjar tvångsmakt bedöms i nivåerna <u>överlägsen</u> eller <u>underlägsen</u> . Mätvärdet kan även bli att det råder <u>jämvikt</u> .	Det som kommer att fälla avgörande mellan nivåerna är dels förmåga att påverka direkt, både i tid och rum. Dels också styrkeförhållandena, om dessa är minst tre till ett till förmån för aktören som nyttjar tvångsmakt är det att betrakta som en fördel. ⁴⁰ Styrkeförhållandena påverkas även av den kvalitativa faktorn, till exempel moderna kontra föråldrade vapensystem.
		Vilka indirekta militära kapaciteter finns genom allianser?	Om någon av aktörerna kan påräkna militärt stöd genom en allians har denne aktör en <u>överlägsenhet</u> . Även här kan en aktör vara <u>underlägsen</u> eller <u>jämvikt råda</u> .	För att skilja nivåerna åt ska det undersökas om det kan anses ligga inom avtalet för alliansen att militärt stöd kan påräknas. Det som höjer värdet i nivån är om en annan aktör i alliansen påtalat att alliansen, eller en enskild stat, kan komma att stödja militärt.
		Innehar aktören kärnvapen och har aktören avvikit i synen på kärnvapens användning?	Om någon av aktörerna innehar kärnvapen är denne <u>överlägsen</u> endast om det kan påvisas att aktören uttryckt att dessa kan komma till användning i det aktuella fallet. Även här kan en aktör vara <u>underlägsen</u> eller <u>jämvikt råda</u> .	Detta mätvärde är absolut, antingen har aktören kärnvapen eller inte. Dock kan nivån bara höjas om aktören avviker från den normativa synen på användandet av kärnvapen.
		Kan aktören som nyttjar tvångsmakt anses hittat rätt tryckpunkt?	Kan aktören som nyttjar tvångsmakt anses hittat en eller flera relevanta tryckpunkter? Om så är fallet blir denne <u>överlägsen</u> . Om så inte är fallet blir denne <u>underlägsen</u> .	Detta mätvärdes nivå undersöks genom att analysera om tryckpunkten har relevans i kontexten. Detta görs främst i relation till vem eller vilka som drabbas kontra vem eller vilka som har makten och fattar besluten. Detta mätvärde kan sammankopplas med det första mätvärdet: direkt gripbara medel. Kombinationen av mål och att ha kapacitet att påverka dessa uppstår då.
Intresset som står på spel för ak-	Hur bidrar det intresse som står på	Är det ett existentiellt intresse som	Om det endast är ett existentiellt värde blir mätvärdet <u>högt</u> . Om det är i kombinat-	Med ett existentiellt intresse förstås att en förlust, i den aktuella konflikten, med san-

⁴⁰ Ett traditionellt mått på vilka styrkeförhållanden som krävs vid ett anfall. Se exempelvis: Försvarmakten. 2014 Förhandsutgåva - *Markstridsreglemente 7 Brigad*. s 40.

törerna.	spel till att skapa ett trovärdigt hot?	står på spel?	ion med ett annat värde blir mätvärdet <u>mycket högt</u> .	nolikhet leder till ett upphörande. Det kan gälla en stat såväl som enskilda eller grupper av makthavare.
		Är det ett ekonomiskt, symboliskt eller humanitärt intresse som står på spel?	Om det endast är ett ekonomiskt, symboliskt eller humanitärt intresse som står på spel blir mätvärdet <u>medium</u> .	Men ett ekonomiskt intresse förstås att en förlust, i den aktuella konflikten, med sannolikhet leder till uteblivna möjligheter till ekonomiska fördelar. Detta kan till exempel vara tillgång till handel eller råvaror. Exempel på symboliska intressen är kultur, språk och skydd av minoriteter. Humanitära intressen är de altruistiska intressen som omfattar att undvika eller avbryta svält, förtyck eller andra humanitära katastrofsituationer.
		Är det inget intresse som står på spel?	Är det inget intresse som står på spel blir mätvärdet <u>lågt</u> .	

Genom denna operationalisering har vi gjort teorierna om militär trovärdighet, starkt påverkat av teorier om tvångsmakt, mätbara. Detta har gjorts genom att använda ett antal frågeställningar från flera författare.

Därmed är den teoretiska grunden lagd, de valda teorierna har motiverats med kopplingar till andra teorier. Vi har vidare klarlagt vad som gör just denna undersöknings variabler intressanta. Vi ska nu gå vidare med den valda metoden och hur just denna undersökning ska designas.

3 Metod

Syftet med detta kapitel är att utvisa designen på undersökningen och hur metodologiska brister hanteras, inledningsvis ges en beskrivning av metoden som är vald och valet motiveras. Uppsatsen syftar till, som tidigare nämnts, att lämna ett bidrag till utvecklingen av teorierna om tvångsmakt. Detta ska göras genom att besvara de tre forskningsfrågorna och huvudfrågan. Den valda metoden ska nu beskrivas och dess för- och nackdelar belysas. I likhet med George, Simons och Freedman kommer den kvalitativa fallstudien att utgöra den metodiska grunden för denna undersökning.

Författarna George och Bennet påstår i *Case Studies and Theory Development in the Social Sciences*, att fallstudien har sina styrkor där de statistiska metoderna har sina svagheter. Fyra av fallstudiens styrkor för teoriutveckling har identifierats, styrkorna är: (1) hög konceptuell validitet, (2) att metoden identifierar nya hypoteser och variabler, (3) att metoden möjliggör utforskande av kausala samband i det valda fallets kontext och (4) förmågan att hantera komplexa kausala samband.

Fallstudien har också sina nackdelar. Författarna anger att en av de största svagheter är kunna generalisera ur enstaka fall. Detta kopplas delvis till utmaningarna med att välja repre-

sentativa fall.⁴¹ En annan svaghet är att fallstudier har svårt att visa hur mycket, eller till vilken grad, en variabel har påverkat ett visst utfall. En styrka blir, å andra sidan, att fallstudier kan visa om och hur en variabel har påverkat.⁴²

I *Case Studies and Theory Development in the Social Sciences* anges vidare hur metodens känslighet i valet av fall kan hanteras. Den beroende variabeln kan styra i valet av fall. Detta är lämpligt vid utvärdering av nya variabler och en sådan undersökning ger en förståelse för de kausala sambanden i hur den beroende variabeln påverkas av oberoende variabler. Den kausala modell som då kan skapas, kan senare provas mot fall där den beroende variabeln har ett annat utfall.⁴³ En annan svaghet är beroende av den som genomför undersökningen. Här lyfts frågan om förförståelse och dess påverkan på undersökningens resultat fram. Denna förförståelse kan påverka i valet av fall. Förförståelsen kopplas här till vikten av de oberoende variabelernas påverkan. En bristande förförståelse kan leda till att de variabler som undersöks helt enkelt inte har någon relevans. En god förförståelse kombinerad med en agenda kan möjligen leda till favorisering av vissa hypoteser eller kausala samband. För att hantera svagheter kopplat till metoden och den som genomför undersökningen kan metodiska säkerhetsåtgärder vidtas. Dessa är processpåring och kongruensanalys.⁴⁴

Sammanfattningsvis innebär det att den valda metoden bör passa väl in på det valda problemet med sina frågeställningar. Denna uppsats ska bidra till teorierna om tvångsmakt just genom att undersöka hur en annan teori kan komplettera nuvarande teorier om tvångsmakt, inte teorin som helhet. Undersökningen måste hantera metodens svagheter i att välja fall, i hur förkunskaperna kan favorisera och metodens förmåga att generalisera. För att hantera dessa svagheter, och öka validiteten ska den beroende variabeln styra valet av fall. Vidare ska processpåring eller kongruensanalys eftersträvas. Processpåring är den metod som kan hjälpa till att förklara kausala samband mellan beroende och oberoende variabler, det vill säga att skilja på kausalitet och korrelation. Detta kan göras genom att utesluta andra möjliga förklaringar. Kongruensanalysen har ett liknande syfte som processpåring men ett något annorlunda tillvägagångssätt. Ytterligare en åtgärd är att valet av fall ska redovisas och vilka kriterier som ligger bakom urvalet av fallen som undersöks.

3.1 Design

Denna undersökning kommer att designas med George och Bennets metod, strukturerad och fokuserad jämförelse, som grund. Denna metod beskrivs som strukturerad genom att ett antal likadana frågor ställs till ett antal olika fall och den är fokuserad för att den bara intresserar sig för de aspekter som frågorna avhandlar.⁴⁵ I en teoriorienterad fallstudie finns tre olika faser: fas ett innehåller syfte, struktur och design, fas två innehåller en undersökning av varje fall i överensstämmelse med designen, fas tre innebär att mot bakgrund av fas två dra slutsatser och dessa kopplas till den valda teorin.⁴⁶

I denna uppsats kommer metoden att tillämpas på följande vis. Fas ett får anses, till huvuddelen vara avklarad, dock ska designen redovisas och fall väljas. Valet av fall kommer att göras

---

⁴¹ George, A.L., Bennett, A. & Belfer Center for Science and International Affairs 2005, *Case studies and theory development in the social sciences*, MIT, Cambridge, Mass;London;, s 22.

⁴² George, Bennett. s 25.

⁴³ George, Bennett. s 23.

⁴⁴ George, Bennett. s 24.

⁴⁵ George, Bennett. s 67.

⁴⁶ George, Bennett. s 73.

med den beroende variabeln som urskiljande, ett fall där tvångsmakt används med framgång väljs och ett fall där tvångsmakt misslyckts väljs. Genom att välja två fall där utfallet av tvångsmakt skiljer sig skapas en möjlighet att undersöka om och hur den militära trovärdigheten har någon betydelse.⁴⁷ I fas två, när fallen är valda kommer dessa att analyseras ur perspektivet militär trovärdighet mot *current calculus*-teorin med stöd av teorier om tvångsmakt, därigenom fås svaren på de två första forskningsfrågorna. Slutligen genomförs fas tre i undersökningen. När svaren, baserade på frågorna i ovanstående matris extraherats från de valda fallen kommer vi att söka svaret på den sista forskningsfrågan: varför, och i så fall hur, påverkas trovärdigheten i hotet om en av de två faktorerna ovan brister? Förklaringar kommer att sökas genom att undersöka om någon del av de oberoende variablerna har en större förklaringskraft än den andre. Vi kan då svara på huvudfrågan: hur skapas ett trovärdigt hot som ger framgång vid användandet av tvångsmakt? Vidare i fas tre ska den kausala mekanismen för huvudfrågan undersökas. Detta syftar till att fördjupas förklaringen av hur militära hot bidrar till framgångsrikt utövande av tvångsmakt.

Nu har vi motiverat och förklarat metoden samt berört validitetsproblem och hur dessa problem ska hanteras. Nästa steg, efter att vi först fördjupat oss mer i validitet, blir att välja fall samt att beskriva den litteratur som ska användas.

3.2 Validitet

För att öka den interna validiteten i denna uppsats ska fall väljas där de oberoende variablerna som inte mäts är så lika som möjligt. Detta för att hantera problemet med vad som egentligen har fällt ett avgörande och påverkat vid användandet av tvångsmakt bättre ska kunna hanteras.⁴⁸ Verkligheten tillåter inte detta fullt ut, det kommer alltid att finnas skillnader mellan olika fall. För att hantera detta kommer flera analyser att genomföras för att ifrågasätta om resultaten av mätningarna i fallen har någon överensstämmelse med de operationaliserade teorierna om *current calculus* och tvångsmakt, detta benämns kongruensanalys och genomförs inom de valda fallen.⁴⁹

Begreppsvaliditeten bör vara hög då samtliga frågor i operationaliseringen har direkta kopplingar till publicerade författare inom tvångsmaktsteorin, dessutom är frågorna i harmoni med teorierna om militär trovärdighet. Den konceptuella validiteten blir lidande då syftet med denna uppsats är att bidra till utvecklingen av teorierna och inte gör anspråk på något helhetsgrepp på teorierna om tvångsmakt. Resultatvaliditeten återkommer vi till efter analysen.

3.3 Val av fall

Nedanstående tabell med kriterium och förklarande beskrivningar används för att hitta två lämpliga fall.

Nr	Kriterium	Förklaring och beskrivning
1	Är det ett fall av tvångsmakt?	Användes hot med militära maktmedel och ställdes krav (även underförstådda hot och krav) på beteendeförändring?
2	Vad blev utfallet av använ-	Ett fall välj där önskvärd beteendeförändring åstad-

⁴⁷ Esaiasson, P. 2007, *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, 3. [rev.] uppl. Norstedts juridik, Stockholm. s 130-131.

⁴⁸ Gerring, J. 2012, *Social science methodology: a unified framework*, 2. uppl. Cambridge University Press, Cambridge. s 200.

⁴⁹ George, Bennett. s 179.

	dandet av tvångsmakt?	koms helt utan stridshandlingar eller med småskaliga stridshandlingar. Ett andra fall väljs där den önskvärda beteendeförändringen uteblev eller kom förts efter det att stridshandlingar inletts.
3	Kan övriga oberoende variabler anses vara lika?	Förekommer det i fallen ett likartat användande av: diplomatiska, ekonomiska och informationsmässiga maktmedel?

Ett fall som betecknas som ett framgångsrikt exempel på tvångsmakt är Haiti 1994.⁵⁰ Fallet innehåller användningen av militärt hot och en påföljande önskvärd beteendeförändring hos en aktör. Detta utan att stridshandlingar behövde användas. Kriterium ett och två uppfylls. När det gäller kriterium tre förekom inslag av ekonomiska och diplomatiska maktmedel.

Ett misslyckat fall, vid användning av tvångsmakt, är Falklandskriget 1982.⁵¹ Även detta fall innehåller användningen av militärt hot, dock uteblev den önskvärda beteendeförändringen. Först efter att stridshandlingarna hade genomförts uppvisades det önskvärda beteendet. Även detta fall innefattar inslag av ekonomiska och diplomatiska maktmedel.

Valet av dessa två fall motiveras av att dem uppfyller samtliga kriterier. Dessutom bedöms fallen vara väldokumenterade och tillräcklig empiri finnas åtkomlig. Valet av fallet Haiti motiveras vidare av att det utgör ett tydligt fall av tvångsmakt. Fallet har av Freedman, Byman och Waxman lyfts fram som just ett exempel på framgångsrik tvångsmakt.^{52, 53} Valet av Falklandsöarna motiveras av att det utgör en motvikt till den amerikanska fall- och empiridominansen. De undersökta fallen utgör, i populationen av fall av tvångsmakt, exempel där det militära maktmedlet ges en tydlig roll med ett syfte att fälla ett avgörande. I fallet Haiti blev det tydligt att det militära maktmedlet hade en betydelse för utfallet. I fallet Falklandsöarna fanns förutsättningar för att det militära maktmedlet skulle kunna haft en avgörande betydelse.

Dessa fall kan vid en första anblick tyckas uppfylla kraven och möjliggöra analysen. Innan fallen har detaljstuderats är det dock svårt att avgöra om till exempel de ekonomiska och diplomatiska maktmedlen är jämförbara. Därför blir det även efter detta fallurval av vikt att beskriva och värdera hur andra variabler kan ha påverkat utfallet.

3.4 Val av litteratur och källkritik

I fallet Falklandsöarna utgörs den huvudsakliga litteraturen av volymerna *The official history of the Falklands Campaign*. Volymerna är utgivna 2005 och baseras på arkiverade dokument och intervjuer. Volymerna är den officiella brittiska historien om bakgrund, orsaker och genomförandet av Falklandskriget.

I fallet Haiti utgörs litteraturen av:

Damming the flood: Haiti, Aristide, and the politics of containment. Denna bok försöker att förklara och förstå utvecklingen på Haiti från 1791-2006. Fokus ligger på perioden 2000-2004. Boken är utgiven 2007 av Verso.

---

⁵⁰ Freedman. 1998. s 2.

⁵¹ George, Simons. s 55.

⁵² Freedman. 1998. s 2.

⁵³ Byman, Waxman. s 4.

The intervention of Haiti. Rapporten syftar till att ge en sammanfattning av relationerna mellan Haiti och USA. Vidare är syftet att beskriva händelseutvecklingen samt att utvärdera den amerikanska operationen. Utgiven 1996 av Center for Naval Analyses.

Haiti held hostage: international response to the quest for nationhood 1986-1996. En vetenskaplig fallstudie med syftet att förbättra funktionaliteten, hos krisaktörer, genom att lämna rekommendationer. Studien är baserad på cirka 200 intervjuer genomförda 1995-96. Utgiven 1996 av Thomas J. Watson Jr. Institute for International Studies och United Nations University.

Utöver detta tillkommer för de båda fallen elektroniska källor samt artiklar. I valet av empiri har tre kriterier eftersträvat. Källorna ska vara vetenskapliga och det ska inte vara producerade i omedelbar anslutning tidsmässigt med fallen. Det tredje kriteriet är att de ska kunna ge svar på uppsatsens frågor.

Källkritiken för denna litteratur är inte omfattande. Trovärdigheten skulle möjligen kunna ifrågasättas då författarna huvudsakligen är Brittiska, Amerikanska och i ett fall Kanadensisk. Vid en genomläsning återfinns inget som stöder att litteraturen är uppenbart partisk.

4 Analys

Analysen inleds med en kort resumé av de båda fallen. Därefter kommer frågorna ur operationaliseringen att besvaras. Respektive fråga inleds med Haiti och avslutas med Falklandsöarna. Varje delfråga avslutas med att ett delresultat presenteras. De två forskningsfrågorna avslutas med en kongruensanalys, syftet är då att försöka värdera vilken effekt respektive variabel kan ha haft detta görs i relation till andra variabler, till exempel diplomatiska maktmedel. Kongruensanalysen ska ifrågasätta och ge rimliga alternativa svar till delresultaten.

4.1 Fallresumé

Haiti

År 1780 var Haiti den mest lukrativa kolonin i världen. Haiti var då världens största producent av socker och kaffe. Med hjälp av slavinport från Afrika kunde de franska kolonistörerna skörda socker och kaffe på ett mycket framgångsrikt sätt. Den franska revolutionen spred sig till Haiti och ett slavuppror kulminerade 1803. I och med slavupproret blev Haiti självständigt och slaveriets och kolonialismens tid var förbi.⁵⁴

Den franska reaktionen blev bland annat att Haiti tvingades att betala en form av skadestånd till Frankrike. Den sista betalningen till Frankrike genomfördes 1947 i slutet på 1800-talet motsvarade betalningarna till Frankrike cirka 80 % av Haitis nationella årsbudget.⁵⁵

Under år 1915 invaderade USA Haiti. Motivet sägs ha varit en rädsla för att andra nationer skulle ta över Haiti och därmed skulle inte USA kunna upprätta militära baser i Västindien.⁵⁶

---

⁵⁴ Hallward, P. 2007, *Damming the flood: Haiti, Aristide, and the politics of containment*, Verso, London. s 9-11.

⁵⁵ Hallward. s 12.

⁵⁶ US Department of State. Office of the Historian. *U.S. Invasion and Occupation of Haiti, 1915-34*. Åtkomlig via (www) <https://history.state.gov/milestones/1914-1920/haiti>. Besökt 2015-12-20 kl. 21:30.

Den amerikanska ockupationen varade till 1934. I den amerikanska närvaron byggdes en haitisk armé upp vilket kom att bli den dominerande maktfaktorn på Haiti.⁵⁷

Efter år av våld och politisk oro valdes 1990 Jean-Bertrand Aristide till president i landets första fria val. Aristide avsattes i en militärkupp den 30:e september 1991, cirka sju månader efter sitt tillträde. USA lämnade dolt understöd till genomförandet av kuppen.⁵⁸ Officiellt var dock USA för ett återinförande av demokratin.⁵⁹ USA och OAS (*Organization of American States*) påbörjade diplomatiska åtgärder för att återinsätta den legitimt valda presidenten, bland annat infördes ett frivilligt handelsembargo samt att man försöker medla mellan Aristide och den sittande militärjuntan. I juni 1993 fattar FN:s säkerhetsråd beslut om en tvingande resolution som får till följd att all försäljning av vapen och olja till Haiti förbjöds. Månaden efter träffas en uppgörelse med innebörden att den sittande militärjuntan skulle avgå och Aristide skulle återinsättas den 30:e oktober 1993. Som ett led i förberedelserna för att implementera avtalet skulle en blandad amerikansk och kanadensisk styrka insättas. Uppgiften var att stärka polisen och den haitiska infrastrukturen. Styrka möttes i hamnen i Port-au-Prince av en beväpnad folkmassa som protesterade mot styrkan, följden blev att fartyget med styrkan kvar ombord vände ut till havs.

Den 22:a december 1993 ställer USA ett ultimatum: om inte militärjuntan på Haiti avgår senast den 15:e januari kommer vapen- och oljesanktionerna att utökas. Militärjuntan på Haiti visade inga tecken på att förändra sitt beteende och den 22:a april tillkännagav USA att man strävade efter en total blockad av Haiti och man inte uteslöt användande av militärt våld. I juli månad 1994 igångsattes militära övningar utanför Haiti och i södra Florida. FN:s säkerhetsråd medgav användandet av alla till buds stående medel för att återinsätta Aristide. Den 16:e september reste en förhandlingsdelegation till Haiti för att övertala den sittande juntan att avgå och därigenom undvika ett invasionskrig. Delegationen lyckas med sitt uppdrag och den 19:e september landsteg de amerikanska förbanden utan att strider uppstod. Den 15:e oktober anlände Aristide till Haiti.⁶⁰

Falklandsöarna

Öarna erövrades av Storbritannien från Argentina 1833.⁶¹ Bakgrunden till erövringen uttrycktes redan 1765 som att: Falklandsöarna är nyckeln för att kontrollera hela Sydatlanten.⁶²

I den argentinska historien framställdes den brittiska erövringen av Falklandsöarna som illegal, i och med erövringen hade Argentina förlorat en del av sitt territorium. För Argentina handlade Falklandsöarna om nationell identitet och någon gång måste Argentina göras komplett genom att Falklandsöarna återfördes till Argentina. För Storbritanniens del handlade Falklandsöarna mest om att gå från ett minimalt till minskande ekonomiskt och strategiskt intresse, möjligen fanns olja i regionen vilket på sikt eventuellt skulle kunna öka öarnas betydelse.⁶³

---

⁵⁷ Hallward. s 14.

⁵⁸ Hallward. s 40.

⁵⁹ Hallward. s 48.

⁶⁰ Hayes, M.D. & Wheatley, G.F. 1996, *Interagency and political-military dimensions of peace operations: Haiti: a case study*, National Defense Univ, Washington, D.C. s 10-23.

⁶¹ Freedman, L. 2005, *The official history of the Falklands Campaign, vol 1*, Routledge, London. s 8.

⁶² Freedman. 2005. *vol 1*. s 5.

⁶³ Freedman. 2005. *vol 1*. s 17-18.

Efter att antal incidenter mellan Argentina och Storbritannien fattade FN beslut om resolution 2065 den 16:e december 1965.⁶⁴ Resolutionen uppmanade Argentina och Storbritannien att inleda förhandlingar med syftet att finna en fredlig lösning på problemet med Falklandsöarna.

Förhandlingarna kretsade, i huvudsak, kring två olika former för att öka det Argentinska inflytandet över öarna. Den ena formen handlade om att man tillsammans skulle styra över öarna. Den andra formen var en typ av leasingavtal där Argentina, på sikt, skulle överta styret av öarna. Problemet var att innevånarna på Falklandsöarna motsatte sig alla former av argentinskt inflytande. Motiven, till detta motsättande, utgjordes av en rädsla för att Argentina skulle komma att ändra demografien. Möjligen bidrog den bristande efterlevnaden av mänskliga rättigheter i Argentina även till detta motsättande. De brittiska förhandlingarna föreslog att Argentina skulle försöka stärka banden till befolkningen på öarna i en *hearts and minds*-kampanj.⁶⁵

Den 8:e december 1981 tog en ny militärjunta makten i Argentina. Juntan gjorde Falklandsöarna till den högst prioriterade frågan 1982. Eftersom britterna visade litet intresse för att försvara öarna och att britterna givit upp Rhodesia 1981 fanns det en argentinsk optimism. Utsikter fanns för att en lösning till fördel för Argentina skulle vara var möjligt.⁶⁶ Eftersom man från argentinsk sida såg en risk att förhandlingarna skulle fortsätta att, som tidigare, vara resultatlösa, startade man i januari 1982 planeringen för att med det militära maktmedlet ta över Falklandsöarna. Planen var att man skulle ta öarna så oblodigt som möjligt och därigenom sätta press på britterna i de efterföljande förhandlingarna.⁶⁷ Den 2:a april 1982 invaderade Argentina Falklandsöarna. Britterna svarade med att skicka en styrka och efter det krig som följer återtar britterna Falklandsöarna.

4.2 Hur bidrar de relativa militära styrkeförhållandena till att skapa ett trovärdigt hot? Har aktören tillgång till direkt gripbara stridskrafter eller defensiva förmågor?

Haiti

De haitiska styrkorna bestod i september 1994 av cirka 7 700 man. Något marin och flygvapen fanns inte, däremot fanns fyra patrullbåtar och fyra skolflygplan. Den tyngre utrustningen utgjordes av tio stycken artilleripjäser och 21 stridsfordon, denna tyngre utrustning visade sig senare vara i mycket dåligt skick. Den amerikanska styrkan utgjordes av cirka 20 000 man understödda av flygstridskrafter bestående av helikoptrar, AC-130 *gunship*, A-10 och F-15. Understödet från sjöstridskrafterna bestod av 20 krigsfartyg, utöver detta tillkom kustbevakningen och de fartyg som användes för att upprätthålla de ekonomiska sanktionerna.⁶⁸

Styrkeförhållandena vid fallet Haiti räknat endast i antalet soldater blir cirka 2,6 till 1 till fördel för USA.⁶⁹ Utifrån operationaliseringen ger ett förhållande understigande 3 till 1 mätvärdet jämvikt. Dock ska även förmågan att påverka direkt vägas in i värderingen. Då det finns kvalitativa skillnader mellan de två aktörerna genom bland annat tillgången till offensivt attackflyg hos USA och bristen på luftvärn hos Haiti måste det rimligen vara så att de samlade kvalitativa och kvantitativa aspekterna starkt väger över till USA:s fördel. Sammantaget gör detta att mätvärdet för USA blir överlägsen och för Haiti blir då värdet underlägsen.

⁶⁴ Freedman. 2005. *vol 1*. s 20.

⁶⁵ Freedman. 2005. *vol 1*. s 22.

⁶⁶ Freedman. 2005. *vol 1*. s 153.

⁶⁷ Freedman. 2005. *vol 1*. s 154.

⁶⁸ Siegel, A.B. 1996, *The intervention of Haiti*, CNA, Center for Naval Analyses, Alexandria, Va. s 15-17.

⁶⁹ $20\,000/7700 = 2.597$

Falklandsöarna

Den initiala argentinska styrkan som invaderade Falklandsöarna den 2:a april 1982, bestod av cirka 1000 man, huvuddelen ur den argentinska marinkåren. Tilltransporten och skyddet utgjordes av en ubåt, ett landstigningsfartyg, två transportfartyg, en jagare, två korvetter samt ett hangarfartyg skyddat av tre jagare.⁷⁰ Det brittiska försvaret av Falklandsöarna bestod av 69 soldater ur *Royal Marines*.⁷¹ Den argentinske befälhavaren meddelade några timmar efter landstigningen att han tagit över som guvernör över Las Malvinas (det argentinska namnet på Falklandsöarna).⁷²

Styrkeförhållandena inför det som skulle komma att bli striden om Falklandsöarna är mer komplex än i fallet Haiti. Anledningen är att det var två moderna och fungerande krigsmakter med potential att mötas i samtliga arenor.⁷³ Den argentinska styrkeuppbyggnaden efter invasionen bestod i huvudsak av tillförsel av markförband till Falklandsöarna.

Efter den argentinska kapitulationen togs 11 848 argentinska krigsfångar.⁷⁴ Denna siffra visar tydligt omfattningen på styrketillväxten som genomförts sedan invasionen. Den argentinska armén omfattade totalt cirka 85 000 man.⁷⁵ Den brittiska styrkan som sändes till öarna omfattade cirka 5 500 man.⁷⁶

Utöver detta tillkommer den argentinska marinen med sina 13 större ytfartyg. Av dessa var ett fartyg skadat och fyra var av modernare slag. En av de största bristerna hos den argentinska marinen var luftvärnsförmågan. Det argentinska ubåtsvapnet omfattade fyra ubåtar varav två ansågs moderna. Dessutom hade Argentina ett hangarfartyg. Det farligaste, för britterna, var det argentinska sjömålsrobotsystemet *Exocet*, denna kunde avfyras från nio av den argentinska marinens fartyg samt från stridsflygplan, roboten hade en räckvidd på cirka 38,6 kilometer. Kombinationen av ett hangarfartyg utrustat med stridsflygsystemet *Super Etendard* beväpnat med *Exocet*-robotar utgjorde ett potent hot mot den brittiska styrkan.

Det argentinska flygvapnet bestod av cirka 175⁷⁷ stycken stridsdugliga flygplan och omfattade flygsystemen *Super Etendard*, *A-4 Skyhawk*, *Mirage III*, *Mirage V*, *Pucara*, *KC-130* (lufttankningsflygplan), *C-130* och *Fokker 27/28*. Utöver detta tillkom helikoptersystemen. Det argentinska flygvapnet hade brister i dåligt väder- och mörkerkapacitet, detta berodde dels på stridsflygplanens kapaciteter med även på att man inte övade detta. En utmaning var avståndet till Falklandsöarna vilket begränsade flygtiden i operationsområdet.⁷⁸

Den brittiska styrkan, förutom markförbanden om cirka 5 500 man, bestod av två hangarfartyg, sex ubåtar, 23 stycken jagare/fregatter, åtta amfibiefartyg samt cirka 55 stycken stödfar-

---

⁷⁰ Freedman. 2005. vol 2. s 7.

⁷¹ Freedman. 2005. vol 2. s 3.

⁷² Freedman. 2005. vol 2. s 9.

⁷³ Arenorna mark, sjö och luft.

⁷⁴ Freedman. 2005. vol 2. s 658.

⁷⁵ Freedman. 2005. vol 2. s 79.

⁷⁶ Freedman. 2005. vol 2. s 206.

⁷⁷ Antalet flygplan totalt i det argentinska flygvapnet var cirka 300 stycken.

⁷⁸ Freedman. 2005. vol 2. s 73-80.

tyg. Till detta tillkommer flygstridsdelarna med cirka 171 flygplan och helikoptrar. Huvuddelen utgjordes av flygsystemet *Harrier* beväpnad med AIM-9 *Sidewinder* för luftstrid.⁷⁹

Styrkeförhållandena vid fallet Falklandsöarna räknat endast i antalet soldater blir cirka 2,1 till 1 till fördel för Argentina.⁸⁰ Detta inbegriper förbanden som fanns på eller i havet utanför Falklandsöarna och tar inte hänsyn till möjligheten att förstärka med markförband från Storbritannien eller Argentina. När det gäller marina styrkor råder ett styrkeförhållande till fördel för Storbritannien. Luftstridskrafterna är i huvudsak jämbördiga, möjligen har Storbritannien en fördel av mörker- och allväderskapacitet. Sammantaget gör detta att mätvärdet jämvt råder totalt sett. Detta motiveras av att Argentina har en stor fördel på marken i numerär räknat. Dessutom talade avståndet till Falklandsöarna till Argentinas fördel.

Delresultat

När det gäller tillgången till stridskrafter visar fallen ovan att för att lyckas med tvångsmakt är det en fördel att vara militärt överlägsen. Möjligen handlar det även om att omedelbart kunna nå och hota sin motpart, fallet Falklandsöarna kan kanske visa på att detta kan bidra till utfallet vid användandet av tvångsmakt. I fallet Falklandsöarna, där tvångsmakten misslyckades saknades förmåga att direkt kunna hota Argentina. I fallet Haiti var styrkeförhållandena tydligt till USA:s fördel och dessutom fanns förmågan att relativt omgående kunna hota med militär makt och då främst genom flygstridskrafter.

Vilka indirekta militära kapaciteter finns genom allianser?

Haiti

Inför interventionen på Haiti skapades en koalition bestående av nitton nationer.⁸¹ Femton nationer meddelade att man var villig att ställa upp med militära styrkebidrag vid en eventuell militär insats.⁸² Alliansbyggandet bidrog till att öka den militära överlägsenheten även om det huvudsakliga syftet sannolikt var politiskt och kan ha handlat om att vinna bland annat den amerikanska hemmaopinionen. I den senare delen av operationsplaneringen tilldelades de, till USA, allierade nationerna uppgifter av fredsbevarande karaktär.⁸³ Detta stärker argumentet för att alliansbyggandet handlade i huvudsak om annat än att skapa ännu större militär överlägsenhet.

Den USA-ledda alliansen bidrog till att öka den amerikanska militära överlägsenheten ytterligare. Detta motiveras främst av att flera parter i alliansen uttalade att man kommer att ställa upp med militära bidrag, vilken man senare också gjorde. Detta ger sammantaget följande mätvärden till denna fråga: USA blir överlägsen och Haiti blir underlägsen.

Falklandsöarna

Under konflikten stöddes Argentina av flera sydamerikanska länder. Peru, Venezuela och Brasilien förväntades lämna militära bidrag om Storbritannien skulle anfälla det argentinska fastlandet.⁸⁴ Direkt stöd lämnades, i form av artilleriammunition från Ecuador, visst stöd läm-

---

⁷⁹ Hastings, M. & Jenkins, S. 1983, *The battle for the Falklands*, Pan, London. s 346-351.

⁸⁰ $11\ 848/5500 = 2.154$

⁸¹ Kreps, S.E. 2007, *The 1994 Haiti intervention: A unilateral operation in multilateral Clothes*, Journal of Strategic Studies, vol. 30, no. 3. s 450.

⁸² Maguire, R. & Watson institute 1996, *Haiti held hostage: international response to the quest for nationhood 1986-1996*, Haiti held hostage, vol. 23. s 39.

⁸³ Kreps. s 462.

⁸⁴ Freedman. 2005. vol 2. s 387.

nades från USA genom satellitbilder. Stödet från Ecuador och USA hade ringa effekt. Libyen stödde Argentina med krigsmateriel, stödet omfattade sannolikt reservdelar, luftvärnssystem, jaktrobotar och pansarvärnsrobotar.⁸⁵

Storbritannien stöddes av USA med underrättelser, luftvärnsrobotar, jaktrobotar, drivmedel, sambandsutrustning och mörkerhjälpmedel.⁸⁶ Även Chile stödde Storbritannien, dels upplät man en tid flygbaser, dels bibehöll man det militära trycket i en gammal gränskonflikt med Argentina. Detta tryck band Argentinska styrkor och kraftsplittrade därigenom Argentina.⁸⁷

Båda aktörerna i fallet erhöll militärt stöd. Det militära stödet var i huvudsak indirekt genom utrustning eller underrättelser. I Storbritanniens fall tros det amerikanska stödet haft viss effekt genom främst tillförseln av jaktrobotar. Rimligen hade det Libyska stödet till Argentina en liknande effekt. Mot bakgrund av att ingen av aktörerna faktiskt erhöll något direkt militärt stöd blir mätvärdet jämvikt.

Delresultat

Det militära bidraget från allianser kan ha en betydelse, vilket fallen ovan indikerar. Även om det i de båda fallen inte tycks ha haft en avgörande militär betydelse förefaller det som att alliansbildning bidrar till att stärka trovärdigheten i det militära hotet, detta förutsätter att alliansbildningen sker öppet och inte dolt. I fallet Haiti genomfördes alliansbildningen öppet och flera stater uttryckte tydligt en vilja att stödja militärt. I fallet Falklandsöarna var till exempel stödet från Libyen till Argentina dolt under tiden det genomfördes, först efter att stödet lämnats upptäcktes det.

Innehar aktören kärnvapen och har aktören avvikit i synen på kärnvapens användning?

Haiti

I fallet Haiti kan det, i empirin, inte hittas något som tyder på att USA, som varandes en kärnvapenmakt, skulle ha antytt att kärnvapen skulle kunna vara aktuella för konflikten på Haiti.

Aktören USA hade tillgång till kärnvapen, men då inget tyder på att dessa skulle kunna användas kan mätvärdet endast bli jämvikt.

Falklandsöarna

Fallet Falklandsöarna innehåller ett kort inslag av kärnvapen. Den brittiska marinen medförde nukleära sjunkbomber till sydatlanten och operationsområdet. Någon tanke på att använda dessa fanns dock inte. Frågan om att använda kärnvapen fanns i ett tidigt utkast till möjliga lösningar på konflikten, detta togs emellertid bort skyndsamt.⁸⁸

Som i fallet Haiti hade aktören Storbritannien tillgång till kärnvapen, men det finns inget som indikerar att dessa skulle kunna komma till användning. Mätvärdet blir jämvikt.

Delresultat

I den empiri som nyttjats finns inget som tyder på att kärnvapen skulle haft någon betydelse för utfallet.

---

⁸⁵ Freedman. 2005. vol 2. s 388.

⁸⁶ Freedman. 2005. vol 2. s 379-389.

⁸⁷ Freedman. 2005. vol 2. s 397-398.

⁸⁸ Freedman. 2005. vol 2. s 58.

Kan aktören som nyttjar tvångsmakt anses hittat rätt tryckpunkt?

Haiti

Aktören USA lyckades till en början inte hitta rätt tryckpunkt. De ekonomiska sanktionerna hade inte åstadkommit den önskade beteendeförändringen.^{89, 90} Inledningsvis tycktes inte heller hoten om att använda militärt våld kunna få till stånd en förändring av beteendet. Dock tycks en kombination av ett tydligt och ökat militärt hot ha hittat rätt tryckpunkt. Den 15:e september 1994 höll president Clinton ett tal där det tydliggjordes att om de haitiska ledarna inte avgår kommer USA att tvinga bort dem från makten.⁹¹ En delegation genomförde förhandlingar med den haitiska ledningen i syftet att få dem att avgå och på så vis avstyra ett krig. När det stod klart att den USA-ledda koalitionen hade påbörjat sina förflyttningar för att ta Haiti gick de haitiska ledarna med på att avgå och låta den tidigare valde presidenten återfå makten.^{92, 93}

Tryckpunkten utgjordes i fallet Haiti av ett direkt militärt hot mot beslutsfattarna på Haiti. Mätvärdet blir överlägsen eftersom när väl rätt tryckpunkt identifierats kom det önskvärda resultatet.

Falklandsöarna

Storbritannien lyckades inte hitta och påverka rätt tryckpunkt. Några framgångsrika ekonomiska påtryckningar med större effekt lyckades inte Storbritannien genomföra. Möjligen bidrog att Argentina hade fungerande handelsförbindelser med både USA och Sovjet och att den Argentina juntan inte var föremål för ett direkt militärt hot till svårigheterna med att hitta en fungerande tryckpunkt. Eftersom Storbritannien inte hittade rätt tryckpunkt blir mätvärdet underlägsen.

Delresultat

Analysen indikerar att tryckpunkten kan ha en avgörande betydelse. Om inte beslutsfattare hos aktören som utsätts för tvångsmakt är direkt hotade kommer tvångsmaksutövningen att få svårigheter att lyckas. I fallet Haiti förefaller det som att det militära hotet mot Haitis junta haft en tydlig effekt. I fallet Falklandsöarna är det betydligt mer tveksamt om den argentinska juntan kunde anses vara hotade.

Kongruensanalys

Haiti

Hur kan vi då veta att det verkligen var det militära kapaciteterna som hade en betydelse och bidrog till att skapa ett trovärdigt militärt hot?

Under tiden från 1991 till dess att den önskvärda beteendeförändringen uppvisades användes flera maktmedel. Framför allt användes det ekonomiska maktmedlet. Det finns bevisning som

---

⁸⁹ Maguire. s 48.

⁹⁰ Siegel. s 10.

⁹¹ History.com. Speeches & Audio. *Bill Clinton sends troops to Haiti*. Åtkomlig via (www) <http://www.history.com/speeches/bill-clinton-sends-troops-to-haiti>. tid in i ljudfilen 1:20-1:35. Besökt 2015-12-19 kl. 20:30.

⁹² Kretchic, W. m.fl. 1998. *Invasion, Intervention, 'Intervasion': A Concise History of the U.S. Army in Operation Uphold Democracy*. U.S. Army Command and General Staff College, Combat Studies Institute, Fort Leavenworth. Kansas. s 165.

⁹³ Hallward. s 47.

talar för att det ekonomiska maktmedlet hade en mycket begränsad effekt.⁹⁴ Trots att de ekonomiska sanktionerna utökades uppvisade de Haitiska ledarna inga tecken på att ge upp. Detta gör att en hög sannolikhet kan ges för att det var de militära kapaciteterna som hade den avgörande effekten. Att säga att det enbart var det militära kapaciteterna går dock inte. En anledning till detta är att en del av avtalet som slöts, mellan de Haitiska ledarna och den amerikanska förhandlingsdelegationen, var att mycket förmånliga asylpaket erbjöds till de haitiska ledarna för att de skulle lämna ifrån sig makten.

Falklandsöarna

I detta misslyckade fall av tvångsmakt måste frågeställningen bli något förändrad: Hur kan vi veta att de militära kapaciteterna inte skapade ett trovärdigt militärt hot?

Svaret är att aktören Argentina inte uppvisade en önskad beteendeförändring, man lämnade inte Falklandsöarna. Varken dipolomatiska, ekonomiska eller militära maktmedel fick en önskvärd effekt. Det militära hotet var inte tillräckligt trovärdigt för att förändra beteendet hos den Argentinska juntan. Vi återkommer till en möjlig förklaring av detta efter vi har analyserat intresset som stod på spel.

4.3 Hur bidrar det intresse som står på spel till att skapa ett trovärdigt hot?

Vilket intresse är det som står på spel?

Haiti

President Clinton uttryckte följande målsättningar med engagemanget på Haiti: stoppa illdåden, visa att man står vid sitt ord, avbryta flyktingströmmarna och säkra USA:s gränser samt att säkra demokratisk stabilitet i närområdet.⁹⁵ Med dessa uttryckta målsättningar kan ett existentiellt intresse uteslutas för USA:s del. Det amerikanska intresset kan sägas omfatta ett humanitärt och ett ekonomiskt intresse, detta genom ett uttryckt intresse att avbryta de illdåd som pågick samt att hindra flyktingströmmarna. Mätvärdet för intresset som stod på spel för USA bedöms till medium. För Haiti och mer explicit det haitiska ledarskapet handlade konflikten om att överleva, inte fysiskt men politiskt. *De facto* så ställdes kravet på att dem skulle avgå.⁹⁶ Den ekonomiska morot som erbjöds bidrog sannolikt till att motverka eventuella ekonomiska förluster som en avgång skulle komma att innebära. Mätvärdet för intresset som står på spel för Haiti bedöms till högt.

Falklandsöarna

Dagen efter den Argentinska invasionen lät den brittiska premiärministern meddela att man skulle återupprätta den brittiska administrationen på Falklandsöarna.⁹⁷ Motiveringarna till handlandet (sanktioner och att skicka iväg en sjöburen stridsgrupp) utgår från två principer. Den ena är att aggression inte får löna sig, den andra är rätten till självbestämmande. Om befolkningen på Falklandsöarna önskar förbli brittiska skulle dem få vara det.⁹⁸ Intresset som stod på spel för Storbritannien blir medium med motiveringen att det är inte ett existentiellt intresse utan ett symboliskt intresse kring två principer. Att intresset inte bedöms högre motiveras även av de förhandlingar som genomförts för att öka det argentinska inflytandet över öarna.

---

⁹⁴ Siegel. s 10.

⁹⁵ Siegel. s 1.

⁹⁶ Freedman. 2005. vol 2. s 43.

⁹⁷ Freedman. 2005. vol 2 s 16.

⁹⁸ Freedman. 2005. vol 2. s 19.

För Argentina handlade det om en kombination av att återta vad som historiskt och uttalat ansågs vara Argentinskt territorium, möjligen var det även och ett sätt för juntan att visa någon framgång i besvärliga tider av bristande mänskliga rättigheter, bristande ekonomi och en hög arbetslöshet. Alltså fanns här ett symboliskt intresse med rötter i historien och ett realpolitiskt intresse. Mätvärdet blir även för Argentina medium.

Delresultat

Mätningarna av intresset som står på spel indikerar att för att lyckas med tvångsmakt behöver inte ett större intresse stå på spel för den som utövar tvångsmakt. Trovärdigheten påverkas inte av digniteten av intresset som står på spel.

Möjligen handlar det mer om att lyckas signalera ett tydligt och samstämmigt intresse. USA var tydliga, även om intresset inte kan anses vara högt. Storbritannien å andra sidan lyckades sannolikt inte signalera ett klart och tydligt intresse till juntan i Buenos Aires. Då operationaliseringen inte omfattar tydlighet i kommunikation kan resultatet inte påverkas av detta. Vi utvecklar detta under kongruensanalysen.

Delresultatet visar att en asymmetri i värdet kan påverka utfallet. Denna asymmetri är motsägelsefull. USA hade i fallet Haiti ett mindre intresse än Haiti.

Kongruensanalys

Haiti

Hur kan vi veta att intresset som stod på spel medverkade till att öka trovärdigheten i det militära hotet? Det som stärker delresultatet är att USA uppvisade beslutsamhet genom kedjan: presidentens tal med uttryckta målsättningar, krav på avgång för det Haitiska ledarskapet, ett ökat tryck via den militära kraftsamlingen. Vidare genom alliansbildningen och fortsatt in i förhandlingen via den amerikanska delegationen. Hela denna kedja talar för att USA:s intresse var tydligt.

Falklandsöarna

Hur bidrog intresset som stod på spel till att den brittiska militära trovärdigheten i hotet och bruket av tvångsmakt misslyckades? En starkt bidragande anledning till att den brittiska tvångsmakten misslyckades var sannolikt att man från argentinskt håll kunde uppfatta att britterna sände dubbla budskap. Förhandlingarna mellan Argentina och Storbritannien om Falklandsöarna pågick från 1966 till 1982.⁹⁹ Under dessa förhandlingar uppvisade briterne en vilja att överlåta Falklandsöarna till Argentina, antingen genom ett avtal liknade det om Hong-Kong eller genom att samregera under dubbla flaggor. Under förhandlingarna uppmanades Argentina att försöka vinna innevanarnas förtroende. Genom att Britterna uppvisade ett bristande intresse för Falklandsöarna uppfattades sannolikt inte det militära hotet, efter den argentinska invasionen, som trovärdigt. Varför skulle briterne efter att försökt bli av med Falklandsöarna under sjutton år plötsligt vara beredda att gå i krig för dessa öar?

Vi har nu med hjälp av frågorna från operationalisering analyserat undersökningens två fall. Med stöd av de delresultat vi har erhållit ska vi nu svara på forskningsfrågorna. Som en del i det kommande resultatet ska vi försöka fördjupa resultatet genom att hitta den kausala mekanismen. Denna mekanism kan förklara varför och hur de oberoende variabler påverkar utfallet av tvångsmakt.

---

⁹⁹ Freedman. 2005. vol 2. s 20.

5 Resultat

Forskningsfråga ett: hur bidrar de relativa militära styrkeförhållandena mellan aktörerna till att skapa ett trovärdigt hot? Från delresultaten kan slutsatsen dras att de relativa militära styrkeförhållandena bidrar till att skapa ett trovärdigt militärt hot genom att: vara relativt sett överlägsna, inneha förmågan att utgöra ett omedelbart hot, vara understödda genom tydliga och öppna alliansbildningar samt möjliggöra ett hot mot en korrekt identifierad tryckpunkt. Analysen visar vidare att innehav av kärnvapen inte har en avgörande effekt. Därmed har vi besvarat forskningsfråga ett.

Forskningsfråga två: Hur bidrar värdet av det intresse som står på spel till att skapa ett trovärdigt hot? Intresset som står på spel bidrar inte till att skapa ett trovärdigt hot. Som vi sett tycks inte graden av intresse vara av avgörande betydelse för trovärdigheten i hotet. Därmed har vi besvarat forskningsfråga två.

Forskningsfråga tre: varför, och i så fall hur, påverkas trovärdigheten i hotet om en av de två variablerna ovan brister? Denna fråga ska vi besvara genom att, enligt forskningsdesignen, undersöka om svaret på någon av de två tidigare forskningsfrågorna kan anses ha större förklaringskraft. De relativa styrkeförhållandena har en starkare förklaringskraft än intresset som står på spel. Enligt analysen påverkar inte intresset trovärdigheten. Eftersom intresset inte påverkar trovärdigheten kan inget fullständigare svar lämnas. Därför kan forskningsfråga tre inte besvaras helt tillfredsställande, däremot kan ett möjligt svar diskuteras. Därför, i likhet med kongruensanalyserna för forskningsfråga ett och två, ska möjliga alternativa svar sökas även för forskningsfråga tre. Detta genomförs nedan som en diskussion.

Den variabel som har brutit är intresset som står på spel. Det som skiljer fallen åt avseende intresset är två saker. Den första skillnaden är att en asymmetri finns i fallet Haiti. I en teoretisk maximering skulle denna asymmetri betyda att ju lägre intresse, jämfört med motaktören, desto större sannolikhet för framgång. Den andra skillnaden är att tydligheten i intresset möjligen haft betydelse. Kan variabeln intresse vara felaktigt operationaliserad? Enligt Press och Wijk har digniteten på intresset en betydelse för trovärdigheten och därmed utfallet av tvångsmakt. Ett möjligt alternativ blir att variabeln intresse ska mätas genom hur tydligt detta intresse kommuniceras och vilket absolut värde intresset har. Det innebär i så fall att intresset inte har någon relativ betydelse. För att tvångsmakt ska vara framgångsrikt behöver intresset överstiga ett visst absolut lägsta värde. Intresset för den aktör som utsätts för tvångsmakt blir irrelevant. Det finns stöd för detta alternativa svar. Teoretiskt är det rimligtvis så att dessa två variabler förekommer i symbios. Om inget intresse finns kan inte en konflikt uppstå och om det saknas militära kapaciteter kan inget trovärdigt militärt hot projiceras.

Detta leder oss vidare till uppsatsens **huvudfråga: hur skapas ett trovärdigt militärt hot som ger framgång vid användandet av tvångsmakt?** Ett trovärdigt militärt hot skapas genom att vara militärt överlägsen. Hypotesen att ett militärt trovärdigt hot konstrueras av de två bärande pelarna relativ militär kapacitet tillsammans med det intresse som står på spel har falsifierats.

Den kausala mekanismen, eller varför de oberoende variablerna påverkar den beroende variabeln, kan nu beskrivas. Begreppet kausal mekanism är inte entydigt.¹⁰⁰ I denna uppsats förstås den kausala mekanismen som vad som händer när de oberoende variablerna påverkar den be-

---

¹⁰⁰ Gerring, J. 2010, *Causal Mechanisms: Yes, But*, Comparative Political Studies, vol. 43, no. 11. s 1500-1501.

roende variabeln. Varför, när och hur bidrar dessa variabler till framgångsrik tvångsmakt? Genom att försöka beskriva den kausala mekanismen fördjupas förklaringen av hur militära hot bidrar till framgångsrikt utövande av tvångsmakt.

Varför påverkar dessa två oberoende variabler då utfallet av tvångsmakt? Dem gör det därför att de skapar ett trovärdigt hot, detta trovärdiga hot skapas främst genom den militära överlägsenheten. Intresset som står på spel tycks utgöra en bakomliggande variabel och kan inte självständigt förklara utfallet. Den militära kapaciteten är alltså överordnad intresset som står på spel.

Svaret på frågan när de oberoende variablerna påverkar den beroende variabeln blir att dem gör det när alla andra möjligheter är uttömda. Då återstår det militära maktmedlet som den enda kvarvarande lösningen. Det är sannolikt så att redan före en konflikt kommer en aktör att försöka värdera hur långt en motaktör är beredd att gå för att driva igenom sitt intresse. Redan här kommer då fråga om militär trovärdighet att finnas. Alltså kommer denna undersökningsvariabler redan tidigt i en konflikt att spela en roll. Denna betydelse kommer att förstärkas ju närmare en militär kraftmätning konflikten kommer.

Hur påverkar de oberoende variablerna den beroende variabeln? För att lyckas med tvångsmakt måste det militära hotet vara så pass trovärdigt att det skapas ett tryck på den för tvångsmakt utsatte aktören. Detta tryck måste vara så pass stort att det mest rationella och minst kostsamma är att förändra beteendet. Alla andra handlingsalternativ måste vara uteslutna eller åtminstone mindre attraktiva. I fallet Falklandsöarna kvarstod det argentinska handlingsalternativet att bibehålla militär närvaro på öarna. Detta handlingsalternativ kunde inte fås att framstå som tillräckligt oattraktivt för att överges. I fallet Haiti kunde ett nytt attraktivt handlingsalternativ presenteras. Detta nya handlingsalternativ var så pass konkurrenskraftigt att beslutsfattarna på Haiti valde det.

Den kausala mekanismen kan sammanfattningsvis uttryckas som att i framgångsrik tvångsmakt måste det finnas ett militärt hot som är så trovärdigt att det kan skapa ett tillräckligt kraftfullt tryck på relevanta beslutsfattare. Detta tryck kommer att leda till att beteendet förändras. Trycket kommer att finnas hela tiden under konflikten. Betydelsen av trycket ökar ju närmare en militär sammandrabbning konflikten kommer. Uppsatsens syfte: att förklara vad som skapar ett trovärdigt militärt hot och hur detta bidrar till framgångsrik tvångsmakt, är därmed uppnått.

Samanställning av mätvärden ur analysen

Oberoende variabel	Forskningsfrågor	Delfrågor till fallen	Fallet Haiti		Fallet Falklandsöarna	
			USA	Haiti	Storbritannien	Argentina
Styrkeförhållanden, mellan aktörerna.	Hur bidrar de relativa militära styrkeförhållandena till att skapa ett trovärdigt hot?	Har aktören tillgång till direkt gripbara stridskrafter eller defensiva förmågor?	Överlägsen	Underlägsen	Jämvikt	Jämvikt
		Vilka indirekta militära kapaciteter finns genom allianser?	Överlägsen	Underlägsen	Jämvikt	Jämvikt
		Innehar aktören kärnvapen och har aktören avvikit i synen på	Jämvikt	Jämvikt	Jämvikt	Jämvikt

		kärnvapnens användning?				
		Kan aktören som nyttjar tvångsmakt anses hittat rätt tryckpunkt?	Överlägsen		Underlägsen	
Intresset som står på spel för aktörerna.	Hur bidrar det intresse som står på spel till att skapa ett trovärdigt hot?	Är det ett existentiellt intresse som står på spel?		Högt		
		Är det ett ekonomiskt, symboliskt eller humanitärt intresse som står på spel?	Medium		Medium	Medium

Nu har vi svarat på forskningsfrågorna och försökt förklarat den kausala mekanism som finns. I den kommande avslutningen ska vi, för att vara designen trogen, göra återkopplingar till teorierna. Vi ska även kritisera den genomförda undersökningen och ge ett alternativt svar på uppsatsens huvudfråga. Avslutningsvis lämnas förslag till fortsatt forskning.

6 Avslutning

Resultatet visar att teorierna om tvångsmakt bör kompletteras med teorier om militär trovärdighet. Vidare visar resultatet att de tre teoretikerna Press, Wijk och Jakobsen samtaget bidrar till att förklara vad som skapar ett trovärdigt militärt hot vid användandet av tvångsmakt. Teorierna om *current calculus* har dock för denna undersökning två fall inte kunnat anses förklara betydelsen av intresset som står på spel. Jakobsens påstående stärks av denna uppsats. Avgörande för framgångsrik tvångsmakt är den militära förmågan att utgöra ett trovärdigt hot.

Freedman påstår att ett effektivt militärt hot beror av två faktorer. Den första faktorn är det militära maktmedlet. Det beskrivs som ett problem att sända tydliga signaler med hjälp av det militära maktmedlet. Lösningen, som Freedman framför, är att komplettera den militära kommunikationen med en något mer direkt kommunikation. Detta kan exemplifieras av den direkta kommunikation som fanns under Kubakrisen. Den andra faktorn som bygger det militära hotet är trovärdighet. Denna beror, i sin tur, på kostnaderna som är förknippade med att verkställa hotet.¹⁰¹

George och Simons skriver att om tvångsmakt ska kunna bedömmas som en möjlig framkomlig väg i en konflikt behöver flera variabler visas omsorg. Några av dessa handlar om att få motparten att tro ett antal saker. Motparten behöver tro att det finns en asymmetri i intresse och motivation vilket ska gynna utövaren av tvångsmakt, att hotet om att bestraffas uppfattas som trovärdigt, att de ultimatum som framförs uppfattas som brådskande och kräver att ett beteende förändras skyndsamt.¹⁰²

Byman och Waxman uttrycker mot bakgrund av att USA misslyckades med tvångsmakt mot Nordvietnam samt att Ryssland misslyckades i Tjetjenien finns ett problem med hur mycket de militära styrkeförhållandena faktiskt spelar en roll för utfallet av tvångsmakt. Författarna menar att vilja och trovärdighet tycks ha en större betydelse än de militära styrkeförhållandena.¹⁰³

¹⁰¹ Freedman. 1998. s 24-25.

¹⁰² George, Simons. s 292.

¹⁰³ Byman, Waxman. s 18.

Det framstår som att ett av nyckelbegreppen i teorier om tvångsmakt är trovärdighet. Detta är naturligt då en del av tvångsmaktsteorierna kan anses handla om uppfattningar. Dessa uppfattningar omfattar bland annat: aktörernas militära förmåga, aktörernas uppfattning om varandras motivation, intresse och vilja. Detta gör att frågan infinner sig: varför har inte tvångsmaktsteoretikerna forskat mer kring trovärdighet? För att utveckla teorierna om tvångsmakt behöver ett större intresse ägnas åt trovärdighet. Mer precist uttryckt behöver trovärdighet kunna förklaras och de faktorer som bidrar till eller motverkar trovärdighet behöver förstås.

Genom att bredda tvångsmaktsteorierna till att inkludera teorier om militär trovärdighet kommer teorierna om tvångsmakt bättre kunna stödja framtida beslutsfattare vid dels bedömningen av om tvångsmakt är en framkomlig väg eller inte, dels vid nyttjandet av själva tvångsmakten. Freedmans slutsatser om relativa militära styrkeförhållanden framstår som giltiga. Intresset som står på spel är av liten betydelse för utfallet av tvångsmakt. Även om denna uppsats möjligen indikerar att det handlar om att kommunicera ett tydligt intresse och inte att själva intresset behöver vara av större värde än motpartens intresse. Detta gör att även Wijk kan anses ha någon giltighet. Trovärdighet är sannolikt mer komplext än denna uppsats visar. Trovärdighet byggs säkerligen av fler delar än militära kapaciteter och intresset som står på spel. Vilken roll spelar till exempel massmedia och sociala medier i byggandet, eller raserandet, av trovärdighet? Vilken roll spelar kulturella likheter och skillnader för trovärdigheten?

Vad kan då denna uppsats resultat användas till? Ett redan givet svar är att utveckla teorierna om tvångsmakt. Militär trovärdighet har också betydelse för annat än tvångsmakt och dess teorier. Utrikesminister Wallström har i ett tal sagt att: ”Den militära alliansfriheten vilar på två grundbultar: Samarbete och en trovärdig egen nationell försvarsförmåga.”¹⁰⁴ Här finns indirekta kopplingar till denna uppsats resultat. I denna uppsats har fyra aktörer förekommit. Endast en aktör har varit framgångsrik: USA. En av anledningarna som identifierats är tydliga och öppna alliansbildningar där samarbetsparterna uttrycker att militärt stöd kommer att ges. Övriga tre aktörer i uppsatsen har inte haft samarbetsparter där dessa uttryckt att militärt stöd kommer att ges. Trovärdigheten som Wallström nämner i talet är inte kopplat till bruket av tvångsmakt. Därför ska ingen direkt koppling göras till denna uppsats resultat. Däremot kan Wallströms tal ses ur perspektivet att motstå tvångsmakt.

6.1 Resultat- och metodkritik

I metodkapitlet lyftes den valda metodens svagheter fram, hur dessa hanterats ska nu värderas. Svagheter som lyftes fram var: svårigheterna i att välja fall, svagheter hos den som genomför undersökningen och mer specifikt dennes förförståelse och hur denna kan påverka undersökningen samt slutligen fallstudiens förmåga till att producera generalliserande kunskap ur få fall. Inledningsvis kommer uppsatsens resultat att kritiseras genom en diskussion.

För att hantera svagheter i metoden rekommenderade George och Bennet att genomföra en kongruensanalys inom respektive fall. Så har också gjorts och då med syfte att klarlägga överensstämmelsen mellan dels de militära relativa kapaciteterna, dels intresset som stod på spel gentemot resultatet av analysen. De genomförda kongruensanalyserna har syftat till att ifrågasätta och ge rimliga alternativa svar till delresultaten. Det saknas således en nivå ovan-

---

¹⁰⁴ Regeringskansliet. *Utrikesministerns tal vid Folk och Försvars rikskonferens i Sälen 10 januari 2016: "Sveriges bidrag till en säkrare värld"*. Åtkomlig via (www) <http://www.regeringen.se/tal/2016/01/ums-tal-vid-folk-och-forsvar/>. Besökt 2016-01-17 kl. 23:05.

för delresultaten och de tre forskningsfrågorna. Resultatets delar har ifrågasatts, men inte dess helhet. Därför behöver kongruensanalysen utvidgas till att omfatta svaret på uppsatsens huvudfråga: ett trovärdigt militärt hot skapas genom att vara militärt överlägsen, antingen självständigt, eller genom allianser. Av avgörande betydelse är en förmåga att hitta och kunna hota en relevant tryckpunkt.

Vilka andra förklaringar kan det finnas till vad som skapar trovärdighet i det militära hotet och ger framgång vid bruket av tvångsmakt? Syftet med denna diskussion är att ifrågasätta och ge alternativa förklaringar till svaret på uppsatsens huvudfråga.

En alternativ förklaring är att utfallet av tvångsmakt har med det internationella samfundets reaktioner och toleranser att göra. En skillnad mellan de två fallen är konsekvenserna för befolkningen. Befolkningen på Haiti led av oroligheterna i landet vilket orsakade fattigdom med en efterföljande flyktingsituation. Genom detta blev Haiti en angelägenhet ur ett humanitärt perspektiv. Världssamfundet, med USA i spetsen, accepterade inte situationen och något behövde göras. I fallet Falklandsöarna var de humanitära konsekvenserna för befolkningen minimala. Visst protesterades de briter som levde på Falklandsöarna men någon humanitär katastrof uppstod inte. Kan det vara så att det som bidrar till om tvångsmakt kan användas med framgång är hur omvärlden värderar den humanitära situationen? En sämre humanitär situation leder till ett större internationellt engagemang vilket i sin tur leder till att det militära hotet blir trovärdigare och sannolikheten för att tvångsmakten når framgång ökar. Denna alternativa kausalitet motsägs av fallet Islamiska staten och den humanitära situationen i Syrien.¹⁰⁵ Trots vad som borde vara ett trovärdigt militärt hot från flera västländer, arabländer och Ryssland tycks inte aktören Islamiska staten förändra sitt beteende. Efter denna resultatkritik övergår vi nu till metodkritiken.

Svårigheterna i att välja fall har hanterats genom att tydligt redovisa vilka kriterier som legat till grund för valet av dessa två fall. En kvarstående svaghet är att flera fall naturligtvis kan kvalificeras genom dessa kriterier.

Författarens svagheter påstås ligga i förförståelsen och dessa kan ta sig uttryck genom att fel variabler undersöks på grund av för låg förförståelse. Detta bör ha undvikits genom att operationaliseringen och därigenom valet av undersökta variabler utgått från tidigare forskning. Den andra delen kopplat till författaren är en stark förförståelse kopplat till en agenda, vilket kan leda till favorisering av vissa variabler eller hypoteser. I denna uppsats har detta hanterats genom att tydligt redovisa hela kedjan från forskningsläget till resultatet. Detta innebär att om någon favorisering skett bör det rimligen kunna upptäckas.

En ytterligare kritik kan ses i fallstudiens förmåga att generalisera. Här återfinns svagheter i att kunna generalisera ur få fall. Dock är det sannolikt så att denna undersöknings resultat visar på ett kausalt samband mellan utfallet och den militära förmågan att utgöra ett trovärdigt hot. Detta kan rimligen inte generaliseras till alla övriga fall av tvångsmakt. Detta eftersom uppsatsens resultat motsägs av exempelvis fallet Irak. Likväl bör det vara så att den militära förmågan att utgöra ett trovärdigt hot inte är oväsentlig i något fall.

En litteraturbrist som ska redovisas gäller den empiri som inte har använts. I de båda fallen har den part som utsatts för tvångsmakt varit något underrepresenterade i empirin. Denna brist

---

¹⁰⁵ Amnesty International New Zealand. *Syria: The worst humanitarian crisis of our time*. Åtkomlig via ([www](https://www.amnesty.org.nz/syria-worst-humanitarian-crisis-our-time)) <https://www.amnesty.org.nz/syria-worst-humanitarian-crisis-our-time>. Besökt 2016-01-15 kl. 17:30.

framstår som problematisk då även aktörerna som utsatts för tvångsmakt värderats och tilldelats mätvärden. Till uppsatsens försvar ska dock sägas att det är aktören som nyttjat sig av tvångsmakt som haft ett fokus.

En utmaning för denna uppsats har varit att skilja på uppfattningar och fakta. Uppsatsen har försökt att göra mätningar av fakta. För att kunna värdera trovärdigheten i militära hot spelar uppfattningar en roll. Möjligen uppfattade inte Argentina hotet som trovärdigt. Juntan kan ha baserat denna uppfattning på hur Storbritanniens hade uppvisat en villighet till förhandlingar om öarnas framtid. I definitionerna har vi, något digitalt, sagt att ett hot är trovärdigt om det skapar den önskade beteendeförändringen. Detta är naturligtvis en förenkling som endast har haft ett analytiskt syfte.

Återstå gör att bedöma resultatvaliditeten, denna består av begreppsvaliditet och reliabiliteten.¹⁰⁶ Vi har tidigare konstaterat att begreppsvaliditeten bör vara hög. När det gäller reliabiliteten, eller frånvaron av slumpmässiga eller osystematiska fel är den svårare att bedöma.¹⁰⁷ Ett sätt att öka reliabiliteten är transparens i hur variablerna mäts.¹⁰⁸ Därav den något omfattande operationaliseringen med förklarande exempel. Sammantaget bör resultatvaliditeten vara på en acceptabel nivå.

6.2 Förslag till fortsatt forskning

En undersökning med empiri baserad på uppfattningar genom exempelvis intervjuer och sammanträdesprotokoll skulle bidra till att klargöra uppfattningar och tolkningars inverkan. Hur har tolkningar av en aktörs militära trovärdighet gjorts och vad har dessa tolkningar medfört?

Ett ytterligare sätt att utveckla tvångsmaktsteorier kan vara att försöka ta sig förbi det fokus, som även denna uppsats bidrar till, mot västliga staters bruk av tvångsmakt. Vad gör att dessa två aktörer misslyckas eller lyckas med tvångsmatsutövningen?

Kvantitativa undersökningar kan bidra med svar om hur ofta intressets dignitet verkligen inte spelar en roll. En kvantitativ undersökning kan även ge ett precist svar på frågan: vilka relativa styrkeförhållanden är det som krävs för att med tvångsmakt nå framgång?

Denna uppsats påvisar vikten av att inkludera teorier om militär trovärdighet in i tvångsmaktsteorierna. Teorier om militär trovärdighet behöver utvecklas, det har denna uppsats visat. Ett konkret förslag är att undersöka hur den militära trovärdigheten eller trovärdighet inom internationella relationer skapas och kommuniceras samt vad som bidrar till att förstöra eller motverka denna trovärdighet. Ur ett svenskt perspektiv kan förmågan att stå emot tvångsmakt undersökas: hur skapas en trovärdig egen nationell försvarsförmåga som kan motstå tvångsmakt från en aktör som är militärt överlägsen?

Ytterligare ett förslag är att lyssna på Wijk och undersöka hur och om tvångsmakt fungerar när det utövas mot icke-statliga aktörer. Varför fungerade inte tvångsmakt mot Islamiska staten? Hur använder man tvångsmakt och går det ens att skapa ett tillräckligt trovärdigt militärt hot mot en aktör som inte fruktar smärta och död?

---

¹⁰⁶ Esaiasson. s 70.

¹⁰⁷ Esaiasson. s 70.

¹⁰⁸ George, Bennett. s 106.

7 Litteratur och referensförteckning

Litteratur

- Byman, D. & Waxman, M.C. 2002, *The dynamics of coercion: American foreign policy and the limits of military might*, Cambridge University Press, Cambridge. Sidorna 4, 18, 44-45, 173, 237.
- Clausewitz, C.v. & Mårtenson, H. 1991, *Om kriget*, Bonnier fakta, Stockholm. Sidan 29.
- Engelbrekt, Kjell & Ångström, Jan (red.), 2010. *Svensk säkerhetspolitik i Europa och världen*, 1. uppl. Norstedts juridik, Stockholm. Sidan 178.
- Esaiasson, P. 2007, *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, 3. [rev.] uppl. Norstedts juridik, Stockholm. Sidan 70.
- Freedman, L. 1998, *Strategic Coercion: concepts and cases*, Oxford Univ. Press, Oxford. Sidorna 2-3, 24-25, 50-54.
- Freedman, L. 2005, *The official history of the Falklands Campaign, vol 1*, Routledge, London. Sidorna 5, 8, 17-18, 20, 22, 153-154.
- Freedman, L. 2005, *The official history of the Falklands Campaign, vol 2* Routledge, London. Sidorna 3, 7, 9, 16, 19-20, 58, 73-80, 206, 379-389, 397-398, 658.
- George, A.L., Bennett, A. & Belfer Center for Science and International Affairs 2005, *Case studies and theory development in the social sciences*, MIT, Cambridge, Mass; London. Sidorna 22- 25, 67, 73, 106, 130-131, 179.
- George, A.L., Simons, W.E. & Hall, D.K. 1994, *The limits of coercive diplomacy*, 2. uppl. Westview Press, Boulder. Sidorna 2, 22, 55, 268, 280, 288, 292.
- Gerring, J. 2012, *Social science methodology: a unified framework*, 2. uppl. Cambridge University Press, Cambridge. Sidan 200.
- Hallward, P. 2007, *Damming the flood: Haiti, Aristide, and the politics of containment*, Verso, London. Sidorna 9-12, 14, 40, 47, 48.
- Hastings, M. & Jenkins, S. 1983, *The battle for the Falklands*, Pan, London. Sidorna 346-351.
- Jackson, R.H. & Sørensen, G. 2007, *Introduction to international relations: theories and approaches*, 3. uppl. Oxford University Press, Oxford. Sidan 3.
- Kretchic, W. m.fl. 1998. *Invasion, Intervention, 'Intervasion': A Concise History of the U.S. Army in Operation Uphold Democracy*. U.S. Army Command and General Staff College, Combat Studies Institute, Fort Leavenworth. Kansas. Sidan 165.
- Press, D.G. 2005, *Calculating credibility: how leaders evaluate military threats*, Cornell University Press, Ithaca, N.Y. sidorna 1,6.

Schelling, T.C. 2008, *Arms and influence*, Yale University Press, New Haven, CT. Sidorna x, xiv-xv.

Wijk, R.D. 2014, *The Art of Military Coercion: Why the West's Military Superiority Scarcely Matters*, Amsterdam University Press. Sidorna 14, 102-103, 317-318.

Zi, S. & Sawyer, R.D. 1994, *The art of war*, Westview Press, Boulder, Colo. Sidan 177.

Rapporter och artiklar

Alnasrawi, A. 2001, *Oil, sanctions, debt and the future*, Arab Studies Quarterly, vol. 23, no. 4. Sidorna 6-7.

Försvarsmakten. 2014 Förhandsutgåva - *Markstridsreglemente 7 Brigad*. Sidan 40.

Gerring, J. 2010, *Causal Mechanisms: Yes, But*, Comparative Political Studies, vol. 43, no. 11. Sidorna 1500-1501.

Hayes, M.D. & Wheatley, G.F. 1996, *Interagency and political-military dimensions of peace operations: Haiti : a case study*, National Defense Univ, Washington, D.C. Sidorna 10-23.

Jakobsen, P.V. 2011, *Pushing the Limits of Military Coercion Theory*, International Studies Perspectives, vol. 12, no. 2. Sidorna 156, 165-167.

Kreps, S.E. 2007, *The 1994 Haiti intervention: A unilateral operation in multilateral Clothes*, Journal of Strategic Studies, vol. 30, no. 3. Sidorna 450, 462.

Maguire, R. & Watson institute 1996, *Haiti held hostage: international response to the quest for nationhood 1986-1996*, Haiti held hostage, vol. 23. Sidorna 39, 48.

Press, D.G. 2004;2005;, "The Credibility of Power: Assessing Threats during the "Appeasement" Crises of the 1930s", *International Security*, vol. 29, no. 3. Sidorna 138, 139, 142, 168-169.

Siegel, A.B. 1996, *The intervention of Haiti*, CNA, Center for Naval Analyses, Alexandria, Va. Sidorna 1, 10, 15-17.

Elektroniska källor

Amnesty International New Zealand. *Syria: The worst humanitarian crisis of our time*. Åtkomlig via (www) <https://www.amnesty.org.nz/syria-worst-humanitarian-crisis-our-time>. Besökt 2016-01-15 kl. 17:30.

History.com. Speeches & Audio. *Bill Clinton sends troops to Haiti*. Åtkomlig via (www) <http://www.history.com/speeches/bill-clinton-sends-troops-to-haiti>. tid in i ljudfilen 1:20-1:35. Besökt 2015-12-19 kl. 20:30.

Regeringskansliet. *Utrikesministerns tal vid Folk och Försvars rikskonferens i Sälen 10 januari 2016: "Sveriges bidrag till en säkrare värld"*. Åtkomlig via (www)

<http://www.regeringen.se/tal/2016/01/ums-tal-vid-folk-och-forsvar/>. Besökt 2016-01-17 kl. 23:05.

Rings, Stefan. Artikel i SvD. Åtkomlig via (www) <http://www.svd.se/konsten-att-tvinga-fram-frivillighet/om/kultur:under-strecket>. Besökt 2015-12-14 kl.15:40.

UN. *Security Council Resolutions – 1990*. Åtkomlig via (www) <http://www.un.org/Docs/scres/1990/scres90.htm>. Besökt 2016-01-04 kl. 14:25.

Uppsala Conflict Data Program (UCDP). *Definitions*. Åtkomlig via (www) http://www.pcr.uu.se/research/ucdp/definitions/#Top_of_page. Besökt 2015-11-24 kl.15:30.

US Department of State. Office of the Historian. *Interventions in Haiti, 1994-1995*. Åtkomlig via (www) <https://history.state.gov/milestones/1993-2000/haiti>. Besökt 2015-11-28 kl. 21:20.

US Department of State. Office of the Historian. *U.S. Invasion and Occupation of Haiti, 1915–34*. Åtkomlig via (www) <https://history.state.gov/milestones/1914-1920/haiti>. Besökt 2015-12-20 kl. 21:30.